

Ettevõtjal külas lk 3 | 10 aastat koostööd lk 5 | Pakendijäätmete sortimine lk 6 | Loodi mõis loob võrgustikke lk 10–11 | Põnev maikuu Holstre ja Heimtali koolis lk 14–17 | Teated lk 22–23

TÄHISTATI 10-AASTAST KOOSTÖÖD BIPPENI VALLAGA SAKSAMAALT

Endisest Paistu vallast ühinenud Viljandi valda kaasa toodud sõpruslindmed Bippeni vallaga Saksamaalt on jõudnud kümnenda verstapostini ja seda pidulikult 5. juunil tähistati. Nüüdsest on kahe valla partnerlus sõna otseses mõttes Paistu rahvamaja kõrval ka kivisse raiutud.

Viljandi vallavanem Ene Saar ja Bippeni vallavanem Helmut Tolsdorf kivi avamisel.

Foto: RAIVO LAIDMA

Vallavanema veerg

Ene Saar,
vallavanem

35. rahvusvahelised hansapäevad töid Viljandisse elu ja melu. Meie hea naaber, Viljandi linn, sai korraldusega suurepäraselt hakkama. Kõik toimis, armas Viljandi näitas meile oma uudset nägu sõbralike öuekohvikute ja väga lahkete inimestega.

Hansapäevade kulminatsiooniks pean laulu- ja tantsupidu, mille pühendunud korraldajate ja meie osalejate ees teen sügava tänukummarduse. Meie kultuuri kaasinimestele nähtavaks-kuuldavaks tegemine on hindamatu väärtusega. Viljandi valla tantsijate-lauljate rida oli väga pikk ja pidu pakkus lusti nii tegijatele kui

ka vaatajatele. Kokkuvõtlikult saab öelda - meil on kultuurikorralduses olemas kõik vajalikud osapooled. Need on inimesed, kes naudivad vaba aja veetmist tantsu- ja lauluproovides, suurepärased ringijuhid, korralikult välja ehitatud rahva- ja külamajad ning rahakott, mis toetab seda kõike.

Kui ütleme sageli, et Viljandi linn on kultuurilinn, siis võime uhkusega endidki pidada kultuuri väärtustavaks omavalitsuseks. Järelkasvu eest hoolitsevad meie koolid, kes olid peol esindatud nii kooride kui tantsurühmadega.

Ees ootab suvi, aega tuleks leida ka puhkusteks ja enese laadimiseks. Suvel kutsume meie külade esindusi valla külade päevale, mis on kavas 1. augustil Paistus ja kuhu ootame arvukalt külade esindusi lõbusatele võistlustele ja üksteisega mõõduvõtuks ning tundma õppimiseks. Korraldust veab Paistu rahvamaja juhataja Piia Mänd.

20. augustil, taasiseseisvumispäeval,

Foto: REIN GRÜNBACH

on rõhuasetus perede koosolemisel ja ettevõtlusel. Viiratsis toimub kogu pere päev, kus saavad meie ettevõtjad müüa ja tutvustada laadal oma toodangut. Kultuuri- ja seltsielu on osake meie igapäevast ja suvi on selle nautimiseks parim aeg. Viiratsis toimuva suursündmuse korralduse eest hoolitsevad Viiratsi rahvamaja juhataja Maire Paju ja alevikuselts. Ettevõtjad registreerib laadale valla arenduspetsialist Kati-Katri Koppel.

Ootame kõiki kogu vallahahvale mõeldud suvesündmustele Paistu ja Viiratsisse!

VALLAVALITSUSE TEATED

MTÜ Mäeltküla Tööstuspark

alustab eelläbirääkimisi ettevõtjate ja investoritega.

Investorid: lepingupõhised investeeringud ärikinnisvara arendusse nii väljarendamiseks kui edasimüügiks.

Alustavad ettevõtjad: nõustamine, äriplaanide koostamine ning inkubatsiooniteenused.

Tegutsevad ning laienevad ettevõtted: saadaval tootmismaa Viiratsis, Mäeltküla tööstusparkis ning vajaduspõhiselt tootmis- ja kontoripindade rentimise võimalus 2016. aastal.

Kõik Viljandimaa ettevõtjad, olenemata nende tegevusalast ja asukohast: ettevõtete diagnostika ja nõustamine tootmisprotsesside parendamiseks, turundusplaanide koostamine ning ettevõtte eksportvõimekuse suurendamine.

Oleme orienteeritud reaalsele tulemustele. Oma teenuseid pakuvad erinevate valdkondade spetsialistid.

Läbirääkimisteks palume end eelnevalt kirja panna mutle@viljandivald.ee. Telefon 5349 9447.

Viljandi Vallavalitsuse 19.05.2015 korraldusega nr 589 kehtestati Jämejala külas katastriüksuse 62901:003:0016 detailplaneering. Planeering ei ole üldplaneeringut muutev. Planeeringuga määrati väikeelamu ja kõrvalhoonete ehitusõigus. Olulise keskkonnamõjuga tegevusi ette ei nähta.

TEEÄÄRED PUHTAKS!

Viljandi vallavalitsus soovib, et elanikud, kelle kinnistud külgnevad avalikult kasutatavate teedega või on seatud avaliku kasutuse leping, eemaldaksid võsa tee äärest vähemalt kahe meetri kauguselt. Juhul kui inimesed ise ei suuda võsa eemaldada, palume sellest teada anda Viljandi valla teede peaspetsialistile telefonil 522 3550 või meilile tanel.raud@viljandivald.ee. Nii saaksime koondada tööd ja tellida võsa eemaldamise teede äärest.

Ootame kõiki ettevõtjaid osalema 20. augustil Viiratsis toimuvallamatoodangu ja ettevõtjate laadal!

Oodatud on igas suuruses ettevõtjad oma toodanguga – käsitöö, istikud, köögiviljad, mööbel, puit, metall. Üllatage meid! Tulge näidake ennast ja oma toodangut oma kindlasti inimestele!

Samal ajal toimub ka Eesti taasiseseisvumise aastapäeva tähistamine ning perepäev koos mahuka kultuuri-programmiga valla rahvamajadelt.

Esinevad Lõotsavägilased ja Untsakad.

Iga laadaline võtab kaasa oma laua ja tooli.

Huvilistel palun registreerida end aadressil kati.koppel@viljandivald.ee, tel. 435 0130.

Kolme Tamme jooks – tule õue!

Koostöös Viljandi Vallavalitsuse ja Viiratsi Spordiklubiga avab Viiratsi Lasteaed Rüblik Kolme Tamme jooksu toimumise ajal oma suured väravad ja kutsub kõiki lapsi ja peresid oma õuele rõõmsalt ja tegusalt aega veetma.

Väravad on avatud 8. augusti hommikul alates 10.00 kuni kella 13.00ni.

Ootame õue meisterdama, liikuma, kiikuma ja liivalosse ehitama.

Täpselt kell 10.51 on soovijatel võimalus sarapuu kaitsva võra all mõnuledes muinasjuttu kuulata.

Sel päeval tuleb õue ka Sakala Ilustuudio ja soovijad saavad end kaunistada kuldse tätoveeringuga ning kui sellest veel väheks jääb, saab endale teha lasta väike näomaalingu.

Kelle jalg tatsub, selle suu tahab ka matsuda ja neile pakume omalt poolt kröbistamiseks vahvleid.

Vahvlite müügist saadud tulu kasutame Viiratsi Lasteaiale jalgpallivärvade ja jalgpalli ostmiseks. Esimesed eurod selleks kogusime juba lastekaitsepäeval toimunud heategevuslikul kohvikõhtul, kuhu kõik lasteaiatöötajad küpsetasid midagi maitsvat.

Väga positiivselt ja lahkelt toetab meie ettevõtmist Viljandis tegutsev Jakobsoni Mängumaaailm, kes paneb kõigi lastealal osalejate vahel loosi kinkekaardi. Looimine toimub samaaegselt lastejooksu autasustamisega.

Tee oma kalendrisse 8. augusti peale täpiku ja TULE ÕUE!

Õhinapõhiste tegutsejate nimel
Dagmar Trumsi, Viiratsi lasteaija õpetaja

Pinska OÜ

ETTEVÕTJAL KÜLAS

Pinskal on 1999. aastast toodetud sae- ja hõövelmaterjali. Aastatega on arenenud väikesest saeveskist ettevõtte kompleks.

Firma paneb südamele, et tänapäevaste võimaluste juures tuleks hinnata naturaalse ja taastuvate materjalide rolli, sest pole olemas mitmekesisemate võimalustega materjali kui puit. OÜ Pinska on keskendunud ehituskonstruksioonide ja hõövelmaterjali tootmisele: ogaplaatfermid, liimpuittalad, elementmajad, sae- ja hõövelmaterjal.

♦ Millega te Pinska külas tegelete?

2005. aastal alustati tööstuslikult VÄRVITUD VÄLISVOODRILAUATootmisega.

2006. aastast toodame ka PUITOGAPLAATFERME pikkusega kuni 20 m, mille valmistamisel kasutame kuivatatud, hõöveldatud ja tugevussorteeritud puitu klassiga C18/C24.

Alates 2011. aastast toodame LIIMPUITTALASID mõõtmetega kuni 200x700x2000mm.

Aastal 2012 alustati Raua tänaval Viljandi linnas elementmajade tootmist.

♦ Mitmele inimesele tööd pakute?

Ettevõttes töötab 37 inimest.

♦ Te toodate ogaplaatferme. Kas jõuate ikka niipalju toota, kui soovijaid on?

Pinska OÜ toodab ogaplaatferme. Fermide tootmine käib vastavalt tellija soovidele, pakkudes neid maksimaalse pikkusega kuni 20 m. Koostöös ogaplaatsõrstike projekterija Mait Jürgensiga Pahkla Puitmaja OÜ-st teostame fermide tehnilised arvutused ja joonised ning vastavalt nendele käib tootmine. Tehases valmistatud ogaplaatfermid võimaldavad majakatus kiire, kvaliteetse ja soodsa püstituse.

Ogaplaatfermidena on hoone katusekonstruktsioonidele tehtud tugevusarvutused ja õigel paigaldamisel on täiesti kindel, et katus peab vastu ka kõige lumerohkemale talvele. Fermide valmistamisel kasutame ainult kuivatatud nelikant hõöveldatud ja tugevus sorteeritud okaspuitu.

♦ Üks töövaldkondi on moodulmajade valmistamine. Kas tõesti "võtmed kätte tellimusega" võin tellitud tööd vastuvõttes kohe sisse elama kolida?

Võtmed kätte paketiaga võib koheselt sisse kolida. Puitmajade eeliseks on kiire püstitus. Põhilised tööd tehakse ära kuivades tehase ruumides ja seega on välis- ja konstruktsioonide määrgamine. Meilt maja tellides jääb lepingu sõlmimisest kuni sissekolimiseni ca 3 kuud. Võimalus valmistada ka tehasepaketti, kus on kliendil võimalik ise teostada erinevaid töid näiteks katusekatte paigaldus, välisvoodrilaua paigaldus, siseviimistlustööd jne.

Täna ja soovin teile edu!

Edith Pruuli

KONTAKT:

Pinska küla

Viljandi vald

71066 Viljandimaa

E-kiri: info@pinska.ee

Faks: +372 435 4120

KÕIK EHTITUSEKS ÜHEST KOHAST JA OTSE TOOTJALT

- Fermid •
- Liimpuit •
- Värvitud räasta- ja voodrilauad •
- Sae- ja hõövelmaterjal •
- Elementmajad •

MATERJALIDE TOOTMINE JA PAIGALDUS

Info telefonidel 504 5132, 5592 3207

e-post info@pinska.ee

www.pinska.ee

SOODUS!

Värvitud voodrilaud profiil UYV (krunt + värv)
20 x 110/135 11,40.- €/m²
(hind sisaldab käibemaksu)

Värvitud voodrilaud eriprofiil UYK (krunt + värv)
13,20.- €/m² (hind sisaldab käibemaksu)

Pakume ka transporti.
Vajadusel voodrilaua paigaldus.
Paigaldusinfo telefonil +372 5347 4945

Vallavolikogu maikuu istungil arutusel olnud teemad

• Määrusena kehtestati Uusna Las-teaia "Tõruke" põhimäärus.

• Määrustena kehtestati relvaseadu-ses ja teeseaduses kohaliku omavalitsu-se pädevusse antud küsimuste delegee-rimine Viljandi Vallavalitsusele.

• Seoses nelja valla liitumisega on juba väga palju määruseid ühtlusta-tud, kuid teha on veel palju. Seetõttu kehtestati määrusena "Vallavolikogu määruste kehtetuks tunnistamine" Määrusega nr 76 on kehtetuks tun-nistatud järgmised õigusaktid: Paistu Vallavolikogu 19.03.2013 määrus nr 7 "Paistu Vallavalitsuse hallatavate asu-tuste palgakorralduse, personali koos-seisude ja palgamäärade kinnitamine"; Saarepeedi Vallavolikogu 16.01.2013 määrus nr 66 "Saarepeedi valla põhi-kooli ja lasteaias pedagoogide töötasu-tamise aluste kinnitamine"; Paistu Val-lavolikogu 20.12.2011 määrus nr 23 "Hangete korraldamise kord"; Viiratsi Vallavolikogu 31.05.2012 määrus nr 61 "Riigihangete korraldamise kord"; Pärsti Vallavolikogu 16.12.2009 mää-rus nr 1 "Volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest tasu ning valitsuse liikmetele hüvituse maksmise korra kehtestamine"; Saarepeedi Vallavoliko-gu 17.03.2011 määrus nr 33 "Vallavo-likogu ja vallavalitsuse liikmetele tasu ja hüvitiste maksmise tingimused ja kord"; Pärsti Vallavolikogu 20.04.2011 määrus nr 33 "Arengukava koostami-se ja kinnitamise kord"; Saarepeedi Vallavolikogu 16.06.2011 määrus nr 38 "Saarepeedi valla arengudoku-mentide menetlemise kord"; Pärsti Vallavolikogu 25.02.2009 määrus nr 6 "Koolieelse lasteasutuse õpetaja abi puhkuse kestuse määramine"; Pärsti Vallavolikogu 19.12.2007 määrus nr 25 "Maamaksust vabastamise kord"; Pärsti Vallavolikogu 18.01.2012 mää-rus nr 48 "Projektide kaasfinantseeri-mine"; Pärsti Vallavolikogu 18.01.2007

määrus nr 23 "Valla esindamise kord"; Saarepeedi Vallavolikogu 21.04.2011 määrus nr 36 "Koolilõuna toetuse kasu-tamise tingimused ja kord"; Saarepeedi Vallavolikogu 11.10.2007 määrus nr 39 "Toimetulekutoetuse määramiseks eluruumi alaliste kulude piirmäärade kehtestamine Saarepeedi vallas"; Viiratsi Vallavolikogu 20.12.2012 mää-rus nr 73 "Hoolduse seadmise, hool-daja määramise ja hooldajatoetuse maksmise kord"; Viiratsi Vallavoliko-gu 25.01.2007 määrus nr 2 "Isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamine ja töötajate isikli-ke sõiduautode võtmine valla kasutus-se"; Viiratsi Vallavolikogu 26.01.2012 määrus nr 57 "Viiratsi valla heakor-rakonkursi "Kaunis Kodu" statuut"; Saarepeedi Vallavolikogu 15.05.2013 määrus nr 71 "Saarepeedi valla hea-korrakonkursi "Kaunis Kodu" läbivi-i-mise ja hindamise kord".

• Määrusega kehtestati Viljandi Val-lavolikogu liikmetele ning komisjoni liikmetele tasu maksmise kord. Vallavo-likogu liikmetele, v.a. volikogu esimees, aseesimees, makstakse tasu volikogu istungi tööst osavõtu eest 15 eurot ist-tung. Vallavolikogu alatise komisjoni töö juhtimise ja koosoleku läbiviimise eest makstakse komisjoni esimehele tasu 50.00 eurot kuus. Vallavolikogu alatise komisjoni liikmetele, v.a. voliko-gu esimees ja aseesimees, komisjonide esimehed, vallavalitsuse ametiasutuse ametnikud ja vallavalitsuse hallatava-te asutuste töötajad, komisjoni tööst osavõtu tasu 15 eurot koosolekul osa-lemise eest. Komisjoni liikmetele tasu ei maksta kui komisjoni koosolek toimub elektrooniliselt.

• Volikogu algatas OÜ Viiratsi Vee-värk ja OÜ Ramsi VK ühinemise. Ühi-nemise ajendiks on vajadus ühendada kaks tegevusvaldkonnalt kattuvat ette-võtet, et saavutada majanduslikult efek-

tiivne, ratsionaalne kvaliteetne majan-dustegevus Viljandi valla territooriumil teenuste osutamisel.

• Algatati Viljandi valla hariduse arengukava koostamine, eesmärgiga täpsustada valla arengukavas seatud eesmärgid ja taotletavat mõju, lähtudes kehtestatud arengudokumentidest, sta-tistilistest prognoosidest, hetkeolukor-rast ning luua alus eelarve koostami-seks ja investeeringute kavandamiseks kooskõlas valla eelarve prognoositavate võimalustega.

• Kinnitati Viljandi valla Noortevoli-kogu koosseis: Anete Aas, Mait Allas – juhatusel liige, Janno Jakobson, Kardo Kivirand, Kristofer Kõss, Mari-Ann Kütt, Markus Lehemets, Anne-Mai Lembinen, Gita Lensin, Eleriin Lõssov – spiiker, Martin Lõssov, Mairi Näripä, Egert Peep, Kelli Pärn- protokolliaja, Kätlin Reidla, Mari-Liis Sepp, Brita Siimon – asespiiker, Marta Siirus, Erko Sild ja Kaili Volt.

• Vallavolikogu haridus-, spordi- ja kultuurikomisjon on teinud ettepaneku arvata Viljandi Vallavolikogu haridus-, spordi- ja kultuurikomisjoni koosseisust välja komisjoni liikmed Ille Mirka ja Rein Kessler, vastavalt nende soo- viavaldustele ning kinnitada Viljandi Vallavolikogu haridus-, spordi- ja kul-tuurikomisjoni ettepanekul komisjoni liikmeteks Viljandi Vallavolikogu liige Jaanus Kaasik ja Ramsi Vaba Aja Kesku-se juhataja Maire Rahnel. Seoses sellega muudeti vallavolikogu 19.12.2013 otsu-se nr 17 "Viljandi Vallavolikogu alatiste komisjonide koosseisude kinnitamine" punkte 3.4 ja 3.6.

• Volikogu liige Rudolf Toss esitas taotluse revisjonikomisjoni liikme ko-halt tagasiastumiseks ning uue liikme määramiseks viidi läbi salajane hääle-tus. Liikmekandidaadiks valiti Toomas Perve, kes salajasel hääletamisel kinni-tati revisjonikomisjoni liikmeks.

Kodutoetus lasterikastele peredele

Sihtasutus KredEx alustab 19. juu-nil lasterikaste perede kodutoetuse taotluste vastuvõttu. Taotluste esita-mise tähtaeg on 31.07.2015.

Riiklik tagastamatu toetus eluase-metingimuste parandamiseks ja kaas-ajastamiseks on mõeldud lasterikastele peredele, kus kasvab vähemalt neli kuni 19-aastast last ning kelle sissetulek ühe leibkonna liikme kohta kahe viimase aas-ta tuludeklaratsiooni alusel ei ole suurem kui 355 eurot kuus.

Maksimaalseks toetussummaks on 7000 eurot, kui taotleja leibkonnas on kaheksa või enam last, on maksimaalseks

toetussummaks 14 000 eurot. Taotleja, kes on eelnevalt meetme raames toetust saanud, võib taotleda toetust kuni 5000 eurot.

Varasematel aastatel toetust saanud leibkonnad, kes vastavad toetuse taot-lemise tingimustele ja kellel on olemas jätkuv vajadus toetuse järele, peavad korduva toetuse taotlemise hetkeks ole-ma kasutanud eelmist toetust sihtotstar-belisel, projekti tähtaegselt lõpetanud ja KredExile esitanud toetuse kasutamise aruande.

Toetuse täpsed tingimused on sätes-tatud majandus- ja kommunikatsioo-

niministri poolt kinnitatud juhendiga "Kodutoetus lasterikastele peredele". Nii juhend kui taotlusvorm koos lisadega on kättesaadavad KredExi kodulehel <http://www.kredex.ee>

Lasterikaste perede toetust puudutava-tes küsimustes saab abi KredExi toetuste halduritelt telefoninumbritel: 667 4110, 667 4109, 667 4108. Taotluse koostamise kohta info saamiseks või muu abivajadu-se osas sel teemal on Viljandi valla pered teretulnud Viljandi vallamajja Kauba tn 9 Viljandi linn.

Kristi Liivson
sotsiaaltöö peaspetsialist

10 aastat koostööd

Aastal 2005, 12. augustil, kirjutasid endise Paistu valla ja Bippieni valla juhid alla koostööleppetele. Bippieni vald asub Niedersachseni liidumaal, Hollandi piirist ca 50 km, Bremenist 140 km. kaugusel.

Sel aastal täitub 10 aastat väga aktiivset koostööd. Nüüd on partneriks Viljandi vald. Igal aastal on toimunud noortelaager, ühel aastal on saksa noored külas meil ja teisel aastal meie noored Saksamaal. Sel aastal sõidab 17-liikmeline grupp 21. augustil Bippenisse. Gruppi kuuluvad noored Heimtali, Saarepeedi, Kalmetu, Holstre ja Paistu koolidest ning Viljandi Gümnaasiumist. Kahel endise Paistu valla noorel on olnud võimalus osaleda ka õpilasvahetuses, elada peres ja õppida Fürstenau gümnaasiumis, kus õpib üle 1000 õpilase. Kokku on lepitud, et huvi korral saab üks meie noor jätkuvalt õppida Fürstenaus. Koos on osaletud endise Paistu valla noorte korraldatud 8-päevases noortelaagris, mille teemaks oli "Keskkond ja inimene – Euroopa väärtused". Laager toimus Holstre-Polli spordi- ja puhkekeskuses ning seal osales 50 noort Lätist, Saksamaalt, Poolast ja Eestist, meie vallast. Laagrit rahastati Euroopa Noored programmist Archimedes.

Bippenit on külastanud valla tantsurühmad "Lust" ja "Kuremari", jalgpallimeeskond, ettevõtjad, volikogu liikmed, ametnikud, õpetajad, Paistus tegutsenud kergemuusikakoor ja naisansambel. Reisidel on osalenud ka aktiivsed külakogukonna eestvedajad.

Foto: RAIVO LAIDMA

Tantsurühm Bippenist esines nii Paistus kui Viljandis 35. Rahvusvahelistel Hansapäevadel.

Saksa sõbrad on käinud meil jahil, tantsinud folgefestivalil ja rahvusvahelistel hansapäevadel. Grupis on osalenud vabatahtlike tuletõrjeseltsi liikmeid ja teisi kodanikuühiskonna esindajaid.

4. augustil 2014. aastal kirjutati Võrtsjärve ääres Arumetsa Puhkekülas alla nüüd juba Viljandi valla ja Bippieni valla esindajate poolt koostööleppe uuendamisele, kus üheks osapoolteks on Viljandi vald.

Kui juuni alguses osalesid meie part-

nerid rahvusvahelistel hansapäevadel, siis 26-31. augustini viibib meie valla esindusdelegatsioon Bippenis, et viia sinna 10. koostööaasta tervitused.

Sõprus Bippeniga on olnud väga mitmekesine, huvitav ja inimesi rikastav. Kõigi huvigruppide ettepanekud koostööks uues suures viljandi vallas on teretulnud.

Heade soovidega
Ene Saar

Hea loomapidaja, hoia oma loom kinni!

Viljandi vallas kehtib "Koerte ja kasside pidamise eeskiri", mis sätestab lemmikloomade pidamise nõuded Viljandi valla haldusterritooriumil. Eeskirja täitmine on kohustuslik KÕIGILE vallas haldusterritooriumil asuvatele loomapidajatele, kelle omandis või valduses on loom. Loomapidaja peab tagama, et loom ei rikuks avalikku korda ega ohustaks kaaskodanikke, nende vara ja teisi loomi.

Loomapidaja kannab vastutust oma looma poolt tekitatud varalise kahju või inimesele tekitatud tervisekahju korral.

Sellegi poolest, et on olemas haldusaktid, mis kohustavad kodulooma kinni hoidma heliseb tihti keskkonnaspetsialistide telefon kodaniku murega hulkuva looma pärast. Enamusel vabalt liikuvatel loomadel on siiski kuskil nii kodu kui ka peremees. Lemmikloomade, eriti koerte omapäi hulkuma laskmine on väga vastutustundetu ja mõtlematu tegu!

Koer võib olla kuulekas ja hoolitsetud, kuid teatud situatsioon võib looma ehmata niivõrd, et käsklustele kuuletumine

on võimatu ning looma käitumine ettearvamatu. Koer on karjaloom ja karjas pannakse hierarhia paika, paraku mitte "inimlikult", vaid hammastega. Pärast koera rünnakut võivad füüsilised haavad küll paraneda, kuid hinge jääb alatiseks arm ja hirm. Juhul, kui koer on sõbralik ja mänguhimuline võib ta sellegi poolest hirmutada ära väikesed lapsed, kes ehmatuses jooksevad aga kodukohast kaugemale, mille tagajärjed võivad olla väga õnnetus.

Kurb näide meie enda lähedalt, kus hiljuti Viljandimaal Kibekülas 6-aastast poissi teel sõbra juurde ründasid hoovist välja jooksnud koerad, mistõttu poiss põgenes metsa. Poisi otsingud kestsid mitmeid tunde ning lõpetati alles öösel kella 3.40 ajal, kui poiss leiti lähipiirkonnas olnud sauna alt.

Oluline on mõista, et kaaskodanike turvalisus on alati koera omaniku, mitte koera probleem.

Seaduse mõistes on omanikuta ringi jooksev loom hulkuv loom ning kohali-

kul omavalitsusel on õigus ja kohustus ta varjupaika toimetada. Viljandi vallas on loomade varjupaigaga leping, maksusega umbes 10 000 eurot aastas. Selle alusel hulkuvate loomade püüdmist meie vallas aitab korraldada Viljandi loomade varjupaik Mustivere külas Tümal (telefon 523 8626). Hulkuvate loomade varjupaika toimetamine on kulukas (hind sisaldab looma püüdmist, vaktsineerimist, loomade hoidmist 14 päeva ja halvemal juhul eutanaasiat). Eeskirja järgi tasub aga kõik selle lemmikloomaga omanik!

Hea loomapidaja, mõtle veidi tagajärgedele ja hoia oma loom kinni!

Koerte ja kasside pidamise eeskirja leiad Viljandi valla kodulehelt, aadressil <http://www.viljandivald.ee/lemmikloomad>

Lisainfot keskkonnaspetsialistidelt: Elis Sild ja Kalle Aavik telefonil 435 0122.

Lahtise ja ohtliku looma korral helista Viljandi loomade varjupaika 523 8626.

Pakendijäätmete sortimine säästab nii keskkonda kui ka rahakotti

Alates 01.jaanuarist 2008 muutus eestimaalaste jaoks jäätmete sorteerimine kohustuslikuks.

Tänaseks leidub nii tublisid prügisorteerijaid kui neid, kellele sorteerimine üldse korda ei lähe, nullides ära kaaskodanike vaeva. Kordame, kordame, kordame...

Miks sorteerida prügi?

Säästame raha!

Mida rohkem prügi liigiti sorteerida ja vanu esemeid taaskasutusse saata, seda vähem jäätmeid jääb olmejäätmekonteinerisse.

Eri uuringud näitavad, et tavapärastelt hõlmavad meie prügikasti sisust mahuliselt ligikaudu 60% mitmesugused pakendijäätmed. Seega saab üle poole prügist tasuta ära anda ning nõnda on võimalik vähendada prügiveo kordade arvu ja tel-

lida väiksem kogumismahuti, mille tühendamise on odavam.

Panditaara eest tasutud raha saab tagasi küsida, viies taara vastavasse vastuvõtu kohta.

Hoiame keskkonda!

Küllalt oleme kuulnud väiteid, et kodus prügi ei teki ja selle vähesi, mis tekib, võib ju ära põletada. See on vastutustundetu mõtlemine ja tegutsemine, sest jäätmeid kodus põletades paiskame välisõhku tõeliselt tervist ohustava mürgikokteili... Kodus võib põletada ainult immutamata ja värvimata puitu ning kiletamata paberi või pappi!

Keskonnahoidu tähtsustava inimese jaoks on pakendijäätmete sortimine üks lihtsamaid viise anda oma väike panus puhta ja terve maakera heaks. Sorteerimine tähendab väiksemat saastatust:

vähem süsinikühendit ja kasvuhoonegaaside hulka.

Puhast tühja pakendit aga saab pärast ümbertöötlemist taas millekski kasutada. Taaskasutatud materjalide kasutamine tootmises säästab toorest looduslikku ressurssi. Materjalidest tehtud eseme valmistamisel kasutatakse vähem vett ja elektrit. Paberi sorteerimine üksi säästab miljoneid puid.

Hoolime tulevatest põlvkondadest!

Prügi sorteerimise ja taaskasutamise jätmega eluks vajalikke ressursse ka tulevastele põlvedele, lisaks prügi sorteerimisega vähendame tulevastele põlvedele masendavaid prügikoguseid prügimäel.

Keskonnasõbralikku käitumist!

Viljandi valla pakendikonteinerite asukoha leiad kodulehelt aadressil www.viljandivald.ee/pakendikonteinerid
Lisainfot keskkonnaspetsialistidelt Elis Sild ja Kalle Aavik telefonil 43 50 122

	KONTEINERISSE SOBIVAD:	KONTEINERISSE EI SOBI:
SEGAPAKEND K.a puit- ja tekstiilpakend	Jogurti- ja võitopsid, õli-, ketšupi- ja majoneesipudelid. Kosmeetika- ja hooldustoodete pakendid (näiteks šampoonipudelid), plastnõud ja -karbid. Muud plastpakendid. Joogipudelid, kilekotid, pakkekile. Puitpakend, tekstiilpakend.	Plastist mänguasjad. Kummist tooted. Hügieenisidemed, mähkmed. Ohtlike ainete määratud pakendid (näiteks kodukeemia pakendid).
	Metallist konservpakendid (nt konservikarbid). Alumiiniumist joogipakendid. Toidu- ja joogi – pakendite metallkorgid ja – kaaned.	Ohtlike ainete määratud pakendid (näiteks liimi-, värvi- ja lahustipakendid). Ohtliku aine märgisega tähistatud toodet sisaldavad pakendid.
	Kartongist piima-, mahla-, veini- ja jogurtipakendid.	Määratud või toodet sisaldavad kartongpakendid.
KLAASPAKEND 	Värvilised ja ilma värvita klaasist pudelid ja purgid (näiteks karastusjookide pudelid, alkohoolsete jookide pudelid, klaaspurgid).	Akna- ja lehtklaas. Valguslambid ja elektripirnid. Eriotstarbelised klaasid, peegelklaas. Keraamika ja portselan (näiteks toidunõud).
PAPP JA PABER 	Pappkastid ja -karbid. Paberist pakendid (näiteks paberkotid, pakkepaber). Lamineerimata kartong, lainepapp.	Määratud või vettinud paber ja papp. Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp ja kartong (näiteks mahlapakid). Pehmepaber (näiteks tualettpaber). Mähkmed ja hügieenisidemed. Kile. Foolium. Kopeerpaber. Vahtplast.

Sakala Mängudel saavutas Viljandi valla võrkpallivõistkond I koha.

Viljandi valla sportlaste edukas esinemine Sakala mängudel

XII Sakala mängud toimusid 16.–17. mail Viljandis. Meie sportlastele olid need esimesed mängud Viljandi valla esinduses. Kaks päeva tõstis sporti tõi meie vallale suurte omavalitsuste (üle 2500 elaniku) arvestuses teise koha, esikoha saavutas Viljandi linn.

Viljandi vald oli esindatud kogu programmis olevatel aladel. Korvpallurid ja võrkpallurid alustasid eelturniiridega. Esimese võistluspäeva esimene medal tuli meie kabetajatelt. Kolmanda koha saavutasid Sergei Adalov, Arvo Pöder, Väino Taidur, Margit Simenson ja Urve Kalda.

Lauatennisevõistkond koosseisus Inga Maiboroda, Inno Kiilaspea, Priit Vihuri lõpetas võistluse samuti kolmanda kohaga. Vabamaadlejad Jan Villem Jamnes, Sven-Miko Jürgens, Erik Becker, Tony Raud ja Georgi Jasnov saavutasid kokkuvõttes neljanda koha.

Jalgpallurid saavutasid mängude turniiril tubli viienda koha. Võistkonnas mängisid Simo Verrev, Karl Kask, Sten Veidenbaum, Jane Roosimägi, Hindrek Tamm, Kairo Tamm Tauri Rattasep, Sven Helve, Rait Ritson, Sten Kuld, Risto Sirg, Markus Tarn, Rico Taalfelt.

Petangi turniiril tuli võit Viljandi vallale. Võistkonnas mängisid Varje Reede, Toomas Reede ja Marko Kiivikas. Kergejõustiku võistlused algasid päeva teisel poolel ja kestsid hilisõhtuni. Meie valla atleedid hoidsid võistkonda pidevalt esikolmikus.

Teisel päeval vormistasid lõplikke tulemusi pallurid ja kergejõustiklased. Naiste võrkpallis saavutati kolmas koht, võistkonnas mängisid Piret Pulst, Kaidi

Roosimägi, Lisete Mein, Merike Teska, Mari Änilane, Piret Ahosepp, Meret Anson, Airika Takker. Meeste võrkpalli võistkond koosseisus: Daago Lipp, Tauno Lipp, Roland Kraavi, Jüri Liik, Rainer Roman, Ragnar Pähn, Rauno Tamme, Sten Jakobson saavutasid esikoha. Mehed 40+ saavutasid kolmanda koha. Võistkonnas mängisid Toomas All, Tõnu Stern, Ago Võsu, Ago Allik, Krister Kivistik, Vello Tilk, Janno Martin.

Kergejõustiku võistkond lõpetas võistluse kokkuvõttes teise kohaga. Väarikat kohta aitasid saavutada Kris-Gregor Edo, Kevin Raja, Lauri Luptov, Aaron Kais, Jaan Kallak, Jüri Uha, Toomas Vokk, Janar Pähn, Carl Caspar Kohv, Roland Liir, Joan Patrick Thomson, Joosep Alvre, Mait Allas, Margus Juurik, Margus Ibis, Hanno Priks, Villu Kangro, Arnold Smith, Leho Estorn, Mari Uha, Johanna Perko, Johanna Mõtsar, Johanna Mõtsar, Anette Hantson, Merili Jõeste, Merike Teska, Amilia Palgi, Kaidi Roosimägi, Marta Okas, Laura Luks, Rebeca Lotta Aasmäe, Tiia Randpere, Viivika Virgu, Lia Jamnes, Lilian Estorn ja Anu Roosimägi.

Eduka lõpptulemusena taga on kõigi nende inimeste panus. Tahan tänada kõiki osalejaid, samuti ka meie pöidlaid, kes häälekalt meie sportlastele kaasa elasid. Suur tänu ilusate emotsioonide eest.

Spordirahvale edu, sest ees ootavad 27. juunil Võrtsjärve mängud Tänašilmas ja 10.–12. juuli Eestimaa suvemängud Saaremaal.

Ilusat suve kõigile!

Anne Freimuth

JAANITULED

**Holstre järve ääres
20. juunil**

Tegevused algavad juba hommikul!
Päeva korraldaja Aarne Pärn.
Jälgi reklaami!

**Vardja külas Kiigemäel
20. juunil kell 18.00**

Võtame mõõtu traditsioonilistes jaanimängudes.
Müügiks maitsev lambašašlõkk ja koduõlu. Avatud puhvet.
Jaaniapäeva videodisko.

**Puiatus, Tünnimäel
21. juunil kell 21.00**

Tantsuks mängib
IRENA ja Ivar Hansen
Murumänge ja üllatusi.
Sündmust toetab
Viljandi Vallavalitsus ja
Kohaliku Omaalgatuse Programm.

**Saarepeedi laululaval
22. juunil kell 20.00**

Kell 15.00 segavolle karjääri võrguplatsil.
Meeleolu loovad tantsutüdrukud ja -poisid.
Toredad võistlused, lastele palju põnevat.
Toitlustab Jõeoru Villa.
Tantsuks mängib ansambel Boomer.
Õhtujuht Aarne Pärn.
Peoinfo telefonil 523 4605.

**Viiratsi suvelaval
22. juunil**

Kell 18.00 Kalapüük Viiratsi tiigil.
Kell 18.00-18.10 registreerimine, kell 18.10-19.30 võistluspüük käsiõngega, elusõota ei kasutata.
Kell 20.30 autasustamine.
Kell 19.30 Otsimäng lastele.
Batuudid.
Kell 20.30 Kontsert rahvamaja taidlejatelt.
Kell 21.00 Jaanitule süütamine.
Tantsuks ansambel "Hoovus" Tartust Murumängud. Näomaalingud.
Puhvet, suhkruvatt.
Tuleshow!

**Rahetsema külaplatsil
23. juunil kell 20.00**

Tantsuks mängib pillimees.
Võtke kaasa sõbrad ja hea tuju!

Mõned read jahimeestelt

Eesti Jahimeeste Selts on kuulutanud 2015. aasta koostöö aastaks. Mõistame, et lisaks koostööle omakeskis, on vajalik suhelda nii maaomanike, küla-inimeste kui metsa läinud seeneliste-marjulistega ja kujundada arvamust jahindusest laiemalt avalikus ruumis. Tänapäeva jahindus ei ole juba ammu pelgalt püssiga metsas jooksmine, vaid hõlmab endas metsloomade eest hoolitsemist ja nende arvukuse hoidmist teadus-, ja kogemus-põhiselt sellisel tasemel, et me üheskoos elama mahuksime.

Paraku ei suuda jahimehed panna oma kätt vahele looduse tahtele ja nõnda oleme täna olukorras, kus metssigade arvukust on asunud reguleerima Sigade Aafrika Katk (SAK). SAK on üliäge viirushaigus millesse nakatuvad nii mets-, kui kodusead ja see lõppeb loomale surmaga. Käesoleva aasta maikuuga on SAK jõudnud meie rõngasvalda, mis tähendab seda, et kogu Viljandi valda loetakse taudistunud alaks. Riik on kehtestanud piirangud nii kodusigade pidajatele kui jahimeestele. Teadmiseks valla elanikele, et leides surnud metssea, tuleb sellest teatada veterinaarile Aide Vendlale, telefon 5340 8292, või helistama kohalikele jahimeestele. Mitte mingil juhul ei ole vaja hakata surnud looma omaalgatuslikult kuhugi tarima, ülepeakaela ei ole korjust vaja üldse puutuda – kõikide selliste liigutustega levitame nakkust edasi. Teistele loomaliikidele ja inimesele haigus ohtu ei kujuta, küll aga oleme selle edasikandja-

teks ja selles on oma osa hulkuvatel koertel – palun hoidke oma neljajalgset sõbral silm peal. Täpsemat infot taudi kohta saab lugeda aadressilt www.seakatk.ee Liikluses hukkunud metsloomadest peab samuti teatama kohalikele jahimeestele või helistama lühinumbrile 1313 (24h Keskkonnainspektsiooni valvetelefon).

Nii nagu seltsingutel kombeks, peavad jahimehed samuti kokkutulekuid. Viljandimaa Jahimeeste XV kokkutulek toimus 13.–14. juunil Reimani puhkekeskuses Vanaveski külas ning Eesti Jahimeeste XXXV Vabariiklik kokkutulek toimub 10.–12. juulil Lammasmäel Virumaal. Kokkutulekutel toimuvad mitmesugused võistlused ja jahindus-, ning loodustee-

malised viktoriinid, lastele on eakohased tegevused ja õhtuti mängivad tantsuks ansamblid. Üritustele on oodatud kaasa elama ja osa võtma kõik huvilised kogu perega. Sissepääs maakondlikule kokkutulekule on tasuta.

Lisainformatsiooni kokkutulekute kui ka jahimeeste tegemiste kohta leiab vabariikliku jahimeeste liidu, Eesti Jahimeeste Seltsi koduleheküljelt www.ejs.ee, maakondlik jahimeeste liit on Viljandimaa Jahimeeste Liit www.vjl.ee

Mart Kiisküla

Lembitu Jahiseltsi esimees
telefon 513 0941
meil: kiiskula@yahoo.com

TULE KINNO!

Maailmafilmid Heimtali rahvamajas

26.–27. juunil 2015
MAAILM ALGAB SIIT!

26. juuni

18.00 SALOME, rež Yrsa Roca Fannberg, Island (58 min)

Mis juhtub, kui üks kunstnik soovib portreerida teist, kes juhtub olema tema? Film elust ja kunstist, mõistmisest ja mittemõistmisest ning kahe kunstniku vahelisest suhtest.

19.30 VALITSEJA, rež Shalva Shengeli, Gruusia (53 min)

Film väikesest Gruusia külast, mille elanikud ei suuda otsustada, kas sealse nunnakloostri õuel võib seista Stalini kuju või mitte? Küsimus on ajanud omavahel tülli Gruusia väikeküla elanikud ning on ka filmi põhiteemaks.

21.00 MÄNGUSEIS, rež Steven Dhoedt, Belgia (85 min)

Mis juhtub, kui mängust saab töö? Üle

10 aasta vanusest videomängust Starcraft on saanud Lõuna-Koreas rahvuslik meelelahutus ning sajad poisid võistleavad Seoulis selle nimel, et olla tunnistanud parimaks mängijaks

27. juuni

15.00 TEEKOND USSINUUMAJANI, rež Liivo Niglas, Priit Tender, Eesti (68 min)

Omamoodi road-movie dokumentaalfilmi minategelaseks on Eesti animafilmitseija Priit Tender, kellel on käsil joonisfilm tsüklis muinasjutu "Ussinuuma" ainetel. Priitu intrigeerib miski muinasjutu sürraalses sisus, kuid mis? Ootamatult rullub vaataja ees lahti pikk rännak mööda maailma eri paiku, otsides "Ussinuuma" sisule tähendust ja allteksti ning jõudes lõpuks müstilise loo sünnimaale.

16.30 ICAROS, rež Georgina Barreiro, Argentina (71')

"Icaros" uurib Ucayali jõe ääres elavate shipibo põliselanike spirituaalset maailma, seesama jõgi on Amazonase üks peamistest lisajõgedest Peruu. Noor Moka Rono asub avastusretkele, et elutarga šamaani ja osavast ravitsejast ema

abil õppida tarkusi esivanemate ayahuasca kohta.

18.00 VABADUST EI SAA PEATADA rež Inga Lizengevic, Saksamaa/Poola (83')

Valgevene diktatuuri keskel on vaid mõnel inimesel julgust avalikkuse poole pöörduda. Lavon Volski on üks neist. Tema kontserdid on juba aastaid Valgevenes keelatud, kuid Volski saab selles situatsioonis loominguliselt hakkama. Film näitab tema punkrokibändi Krambambulya esinemisi ning muusikute ja nende fännide igapäevaelu. Läbi selle heidab film pilgu tänapäevasele Valgevene ühiskonnale.

20.00 ÕNNELIKULT ELU LÕPUNI, rež Tatjana Božić, Holland/Horvaatia (83 min)

Et teada saada, miks kõik tema suhted karile jooksevad, kohtub Tatjana viie endise armastatuga Moskvas, Hamburgis, Londonis ja Zagrebis. Filmis on paras annus eneseirooniast, aga ka tulist kirge, mille abil naine varasemaid suhteid lahkab ja kaaslastega tänapäeva keerulise armastuse üle aru peab.

SISSEPÄÄS TASUTA!

Varakevadine Kreeta.

Foto: ERAKOGU

Varakevadisel Kreetal!

Kreeta on suurim Kreeka saar, sealt sai alguse Euroopa vanim tsivilisatsioon. Tuntud on saar ka Zeusi sünnipaigana.

Kreeta saar on 8337 km², pikkus on 260 km ja laius 12–60 km. Saarel elab umbes 520 000 inimest, peamiselt kreeklasted. Ühelt poolt piirab saart Kreeta meri, teiselt Vahemeri. Ilm oli soe 21–29 kraadi, aga vesi veel üsna külm –15 kraadi

Meie reisi 7 päeva kulgesid Lääne-Kreeta linnas Rethymnon.

Linn on ilus oma keskaegse väljanägemise poolest. Veneetsia Fortezza kindlus, mis on ehitatud 1573. Aastal. Sadam, vanalinna kaarvärav oma kitsaste tänavatega, mis viivad kõik mere äärde. Va-

nalinnas toimubki põhiliselt äri ja söögi-joogikohad. Igal neljapäeval on kesklinna platsil turg, kust võib osta igasugust kreeta omatoodangut, küll oliivõli oregano või rosmariini oksaga. Kreeta mesi on väga puhas. Meie hotelli vastas asus suur park põliste puudega ja jalgu puhates võib lõhnade kätte end sinna unustadagi.

Knossose palee on sisenemine müütide maailma ja Minose tsivilisatsiooni aega. Jalutades on võimalik jälgida 4000 aasta tagust Kreeka kultuuri ja tunda Minose müstilist lähedust. Selle ilu nautimine jäi napiks kuna puhus hästi tugev tuul.

Juhus viis meid veel ilusasse linna Chania, mis oli saare endine pealinn. Suursugune linn oma Türgi minarettide-

ga ja Valge Mäe ahelikuga. Linn on väga puhas ja ehe oma muuli ja torniga.

Džiibi-safari, mis toimus lahtiste autodega sisemaale, mägedesse valmistas palju põnevust ja omajagu ohtlikkust sõita mööda kitsaid mägiteid. Kreeta sisemaa on mäginne, sest Kreeta on vulkaaniline maa.

Veel viimased jalutuskäigud, viimased meened kodustele ja oligi käes päev kojulennuks. Huvasti Kreeta, huvasti Rethymnon.

Kohtumiseni ehk järgmistel saartel, kas Rhodoses või Korful.

Muljed panid kirja
Hedy ja Rein Ölluk

TIHEMETSA 90

**LAUPÄEVAL, 4. JUULIL 2015 OODATAKSE KÕIKI TIHEMETSA TEHNIKUMIS
ÕPPINUID, ENDISEID JA PRAEGUSEID ÕPETAJAJAID JA KOOLITÖÖTAJAJAID
SUURELE VILISTLASTE KOKKUTULEKULE!**

Registreeri ennast varakult!

Registreerimist kinnitab osalemistasu laekumine MTÜ Tihemetsa Vilistlane pangakontole EE041010220112114010, ülekande selgitusse märki "kokkutulek", osaleja nimi (ka kooliaegne nimi) ja lõpetamise aasta.

Osalemistasu kuni 24. juunini 15 eurot; 25. juuni kuni 3. juuli 18 eurot; kohapeal 20 eurot. Osalemistasu sisaldab rinnasilti, millel on nimi ja lõpetamise aasta, väikest kokkutuleku meenet ja infolehte, suppi, tantsumuusikat ja mis kõige tähtsam – rõõmsat kokkusaamist heade koolikaaslaste ning õpetajatega! Teata kindlasti kokkutulekust kõikidele oma kursusekaaslastele ning koolivendadele ja -õdedele!

Lisainfo: vilistlane@tihemetsa.ee või telefonidel +372 5695 4275 (Kaire), +372 5341 4426 (Erna).

Jälgi meie kodulehte www.tihemetsa.ee – kokkutuleku infot täiendatakse!

Kokkutulekut toetavad Pärnumaa Kutsehariduskeskus ja Saarde vald.

Projekti seltskond jää paksust kontrollimas Jämtlandis (vasakult projektijuht Julija Šešeika (Leedu), Urve Künsar, Ene Sillamaa, Flavia De-
vonas (Rootsi), Hulda Guðnadóttir, Sigrun Viglundsdóttir (Island), Siim Sillamaa jun.

Loodi mõis loob võrgustikke

Loodis, mõisapargi iidsete puude varjus ja vanade maakiviseinte taga, on tegutsemas mitu ühingat ja ettevõtet, mis vaikselt kasvavad ja oma haaret laiendavad. Viimastel aastatel on Rahvusliku Ehituse Selts siin läbi viinud erinevaid puitkäsitöö koolitusi ja õppepraktikaid. Aastaringelt tegutseb Avatud Töökoda, kus on võimalik kasutada spetsiaalseid puidutöötlemise tööriistu ja saada praktilisi nõuandeid puitkonstruktsioonide ja traditsiooniliste ehitusvõtete kohta. MTÜ Loodi Mõisa Looduskeskus keskendub oma tegevuses kursustele, üritustele ja teenustele, milles on väärtustatud nii ajaloo-, kultuuri- kui keskkonnateemad.

Sellest lähtuvalt oli idee töötada välja keskkonnaajalugu tutvustav programm ja otsida selleks Nordplusi kontaktseminarilt toetust ja partnereid naaberriikidest. Ajalugu ja keskkond on mõlemad ju väga piirideülesed teemad. Algsetel ideedel on aga kombeks omatahtsi korrigeeruda. Me ei teagi tegelikult alguses, kuhu mõni neist areneda võib või kui suure kaarega rada kulgeb. Nii juhtuski, et Stockholmi kontaktseminaril (2013. a sügisel) ei leidunud kedagi Lätist ega Soomest, kes veidigi selle teemaga haakunuks. Idees aga leidis enda jaoks toetuspunkti hoopis Islandi esindaja, kelle kaudu kogunes viimaseks päevaks neljast riigist seltskond, et paika panna tulevase koostööprojekti kondikava.

Eelmise aasta kevadel saabus rõõmus uudis, et meie koostööprojekt "Turismi arengu väljakutsed isoleeritud piirkondades Põhja- ja Baltimaades" on saanud rahastuse. Projekti juhtpartner on Leedust – Education, Research & Con-

sultancy Center (ERCC) ja teised partnerorganisatsioonid Islandilt, Rootsist ja Eestist. Leedu ERCC-l on suur erinevate koostööprojektide läbiviimise kogemus ja peamiselt tegutsevad nad täiskasvanuhariduse valdkonnas. Islandi Austurbru on erinevate Ida-Islandi organisatsioonide, institutsioonide ja ettevõtete ühendus, mis koordineerib piirkonnas majanduse-, kultuuri- ja haridusega lõimunud teenuseid. Rootsi Härjedalens Kulturcentrum tegutseb riigi keskosas kõige hõredama asustusega piirkonnas ja korraldab seal kultuuriüritusi – tantsu- ja teatrietendusi, kontserte, näituseid, samuti suveakadeemiat rahvusvaheliselt tuntud artistide osavõtul.

Loodi mõisast osalevad projektis looduskeskuse projektijuht Urve Künsar ja Loodi Mõisa Arenduse liige Ene Sillamaa, kes on aastaid olnud tegev maaturismi sektoris ja näinud-tundnud valdkonna arengut nii seest kui väljast. Projekti peamiseks eesmärgiks on luua võrgustik täiskasvanuharidust pakkuvatel keskustest ja organisatsioonidest, kes töötavad turismiteenuste valdkonnas geograafiliselt isoleeritud paikades Põhja- ja Baltimaades. Organisatsioonide võrgustik aitab üksteisel ja initsiatiivi omaval telinimestel siduda loovaid ja edukaid algatusi turismiteenustega nii, et areneks turism, propageeritaks ettevõtlust ja väheneks tööpuudus neis piirkondades. Lähemat infot saab projekti kodulehelt www.nord-tournet.com

Nüüdseks on meil seljataga projektikohtumised nii Leedus kui Rootsis. Klaipeda kohtumine novembris oli väga tööine ja optimistlik. Tõtt-öelda oli see üllatav – kuipalju on meil sarnaseid

probleeme ja küsimusi. Pealtnäha ei ole ju meie Viljandimaal ja Ida-Islandil just väga palju ühist, aga kõrvalejäämine peamistest turistide liikumise trajektooridest on küll väga sarnane joon, mis mõjutab tänapäeval paljusid erinevaid eluallasid. Kõigi partnerite piirkondadel on veel mitmeid ühiseid jooni: palju looduskauneid kohti, rikas kultuuripärand; aga ka neid, mis kattuvad osaliselt: rahvastiku vähenemine ja vananemine (SW, EE, LT), hea internetiühendus (LT, EE), vähenenud koostöö turismisektoris (IS, EE), halvas seisus ja puudulikult eksponeeritud kaitsealused objektid (EE, SW) jne. Näiteks rahvastiku hõreda asustuse ja osalt ka suure väljarändega teeb Rootsi Härjedaleni kommuun meie Viljandimaale ära. Mitte küll rände kiirusega, aga väikeses Lillhärda asulas, kus kultuurikeskus tegutseb, on alles 300 elanikku, eelmisel sajandil aga oli neid üle 2000. Enamus rahvastikust on üle 65-aastased, tööstusettevõteted regioonis puuduvad, sissetulekuid veab talvine turism, mis on kontsentreerunud üksikutesse küladesse. Lillhärda keskus oli esmapilgul nagu kena väike rootsi külake ikka – punased puumajad vahelduvatel kõngastel, kauplused, kohvikud, juuksurid – aga selgus, et enamus keskuse maju ja asutusi olid tühjad. Kohalikud elanikud käivad tööl enamasti 30 km kaugusel Svegis, kus on rahvast kahe ja poole tuhande ringis. Tegemist on ühe kõige hõredamalt asustatud piirkonnaga Rootsis, kogu kommuuni 12000 km² kohta on 11 000 elanikku. Majutusasutus, kus me ööbisime, sätis ennast sulgema klientide puudumise tõttu. Külla oli ehitatud mõni aasta tagasi perekeskus koos vabaaja veetmise võimalustega, toitlus-

tuskompleksiga – see ei olegi kunagi tööle hakanud. Selline olukord on meie partnerorganisatsioonile Lillhärdaalis keeruline, sest majutuse puudumine ja toitlustusvõimaluste pidev kahanemine muudab nende korraldatavate ürituste – workshopid, tantsu ja muusikalaagrid, kunstisündmused, residentuuriprogrammid – läbiviimise üsna keerukaks. Kuigi Härjedalens Kulturcentrumi asutajad Andreas ja Flavia on mõlemad väga laia haardega ja tegutsevad suure osa aastast mujal – Norras, Tšehhis, Venemaal jm oma loominguliste projektidega, siis suvised üritused Lillhärdaalis nõuavad järjest suuremat ettevalmistust ja organiseeritust. Meie projekti raames toimus Svegis paneeldiskussioon kohalike omavalitsusjuhtide ja projekti partnerite osavõtul turismi arengu võimalustest. Küsimuse all oli kohaliku turismisektori liigne orienteeritus suusakeskustele. Kas see nii on ja mis võimalusi mitmekesistamiseks oleks? Pikemaajalisi visioone ja plaane ei ole seni selles vallas tehtud. Kui palju plaane saab teha omavalitsus, kui palju sõltub kohalikest entusiastidest.

Mis meile seekord muljet avaldas:

* pikad vahemaad – sõitsime Stockholmist 500 km põhja poole, siis veel kohapeal muuseumide külastus a 100 km – ei saa kurta, et Viljandisse sõita on pikk maa! Igast Eestimaa servast jõuab siia maksimaalselt mõne tunniga.

* entusiasim – väline pilk tabab tihti rohkem kohalikke väärtusi ja võimalusi! Meie Rootsi partnerid ei ole kohalikud, vaid tulnud sellesse karmi kliimasse Saksamaalt ja Šveitsist. Nad leidsid selle koha enda jaoks seal matkates ja hoolimata kõigist raskustest, eraldatusest või just selle pärast – armusid sellesse paika. Leides seal inspiratsiooni, soovisid nad

pakkuda seda ka teistele ja kohalikkude kultuurielu elavdada.

* loodus – tunnistan, et mulle on olnud mõistatuseks, miks ka meie inimesed vahel lähevad kevadel põhjamaale talve veelgi pikendama, kui minul on suveootus ja päikese vajadus kõike muud välis- tav. Nüüd siis sain vastuse: kuiv ja karge õhk, valget aega väga pikalt; kuigi järved olid jäänud ja vahepeal ka päris paks lume- vaip maad katmas, siis see valgus ja avarus, mis põhjamaa kõrgustikul meeltesse tungib võib inspireeriv olla küll.

Külastasime Jämtlandis mägede ja jär- vede vahel kõrgmaal asuvat küla Klövsjö. Ma ei tea, millisel aastaajal sattus sinna Thor Heyerdahl, kelle pilgus talletus koht mällu maailma kauneima külana. Meie aprillikuist retke saatis lumetuisk, mis kerget riitust arvestades kippus esmalt ilumeele poolt tekitatavad emotsioonid tagaplaanile jätma. Tiitli maailmarändu- rilt pälvis Klövsjö aga avarusega, sest seal oli võimalik mõlemas suunas vaadata ja näha väga kaugele.

Rootsis tervikuna on rahvaarv kas- vanud endiselt ligi 1% aastas, kuid üle 85% elanikest elab suurlinnades. Immig- ratsioonipoliitikaga püütakse leevendada linnastumise mõjusid, väiksesse Lillhär- dalisse saadeti eelmisel aastal juurde 50 pagulast, kellel paraku sealkandis väga tõenäoline tööd leida ei ole. Neil on kur- sused keele õppimiseks ja oskuste oman- damiseks, aga harjumine uue elukorral- dusega ei ole lihtne. Eriti kui varasem kokkupuude kooliga on väga lünklik ja ümbruskonnas on suhtlusringkond üsna piiratud.

Meie projekti tegevustes oli seekord olulisel kohal oma piirkonna parima- te praktikate tutvustamine, mis tooks piirkonda külastajaid. Valisime selleks organisatsiooni, mis tegutseb keskkon-

nahariduse vallas ja teeb seda kindlate eesmärkidega ja jätkusuutlikult. Valisime selleks Tipu Looduskooli ja järgmisel ke- vadel, kui meie projektipartnerid Eestisse tulevad, läheme neile kindlasti ka Soo- maad tutvustama. Teiste parimatest prak- tikatest oli meie jaoks kõige huvitavam Islandi ettevõtte, kes korraldab välismaa- lastele kohaliku eluga tutvumise pakete- te. Kuna Island tervikuna on turistidele atraktiivne koht, siis tegelikkus on see, et Reykjavíkis ei olegi peaaegu võimalik enam kohalike inimestega kokku puutu- da. Ida-Island seevastu aga jääb turistide teest kõrvale ja neil on vaja oma lühikest hooaega maksimaalselt turismiteenuste müügiks kasutada. Kohtumispakett viib külastaja kohaliku elustiili sisse, tehakse koos igapäevaseid toimetusi – kalale, poo- di, lambaid ajama – mida on võõrustaja oma paketi- s väljapakunud. Need pake- tid on populaarsed, tihti soovivad külas- tajad aasta pärast samasse kohta tagasi minna. Võõrustajad on hästi tasustatud ja neil on motivatsiooni arendada oma majas edasi kõike traditsioonilist; pakku- da kohalikke väärtusi välja nii, et need on arusaadavad ka teistele.

Arvame, et see praktika oleks arenda- tav ka meil. Seetõttu kutsume üles meie maakonna inimesi, kes oleks huvitatud sellise teenuse võrgustikuga liitumisest nende võimaluste üle arutlema. Huvilisel palume kontakteeruda meiliaadressil urve@loodi.ee

Algselt võiks hakata koordineerima võrgustiku tegevust Loodi Mõisa Loodus- keskus. Kuna meil on ees järgmine pro- jektikohtumine Islandil, siis saame seal toimivast süsteemist oma üleskerkivatele küsimustele vastuseid leida.

Projekti juht
Urve Künsar

Unustatud talumuuseumis Vemdaleni lähedal.

Paistu Kooli 2015. a lasteaia lõpetasid: ↑
Ees vasakult: Tauri Põdra, Lauri Saar ja Jörgen Rebane. Taga seisavad vasakult: Mia-Lisete Kõiv, Mihkel Tomingas, Janeli Sults, Britta Põrk, Riinu-Liis Lembinen, Tarmo Tamm, Emma Vridolin ja Andero Vilper. Kolmas rida seisavad: Piret Kala, Tiia Randpere, Ingrid Martin, Marget Martsik ja Pille Kirss.

5.juunil toimus Ramsi Kooli lõpuaktus. Pildil viimased õpilased-lõpetajad esimesest ja kolmandast klassist. Esireas vasakult: Ailo Hantson, Sven Helve, Tauri Rattasep, Rait Ritson ja Karmen Muttel. ↓

←
Paistu Kooli 75. lend:
Ees vasakult: Kelly Väli ja Anna-Ly Šinkartšuk, taga seisavad vasakult Veronika Rei, Mart Anijärv ja Andres Eek.

Miks ikkagi jätkuvalt usundiõpetus Viiratsi Koolis?

Olen andnud usundiõpetuse tunde Viiratsis juba üle paarikümne aasta ja nii pikale ajale tagasi vaadates võiks küll juba suuta anda “üldistatavad hinnanguid”. Panen selle sõna-paari rahulikult jutumärkidesse, sest eks me kõik teame, kuidas on muutunud 20 aasta jooksul meie ühiskond, meie koolid, me lapsed, nende kasvukeskkond ja tehnilised võimalused. Raske on võrrelda kasvõi arvutiõpetust ja laste teadmisi arvutimaailmast 1995. aastal ja nüüd. Kummalisel kombel on ka usundiõpetusega sama meeleolu. Ainus sarnasus on see, et nii 20. aastat tagasi kui ka nüüd on sõna “usundiõpetus” emotsionaalselt laetud ja tekitab kuulajal kas põhjendamatut entusiasmi või alateadlikku umbuskust, rääkimata kõikidest muudest tunnetest seal vahepeal. Põhjendamatut entusiasmi võib väljenduda näiteks liiga suurtes ootustes lapse eetilise arengu suhtes, mida üks koolitund siiski täita ei suuda.

Viiratsi koolis on usundiõpetus kõik need paarkümmend aastat kõlanud hästi kokku kooli üldise vaimsete hoiakutega. Kooli motos esiletõdud “Õnneliku, tegusa, loova ja oma võimeid tundva õpilase” inimeseks kasvamise juurde kuulub see aine sama loomulikult, kui fakt, et oleme Tervist Edendav Kool ja et valikainete hulgas leiab majandusõpetuse ja draamaõpetuse, kunstiajaloo, rahvatantsu, koo-

rilaulu ja mida kõike veel – kuni joogani välja. Pole vist ka juhus, et sama kaua, kui on Viiratsi kooli õppeainete hulgas olnud usundiõpetus, on kooli juhtinud sama direktor – Külli Saat. Õpetajate aineühenduse liikmena olen aastate jooksul mõistnud, et ühe aine käekäik koolis sõltub koolijuhist väga palju. Mõistan direktorite elu ülesannete rohkust ja koormatust, mida võimendab veel laste arvu vähenemine ja taustal ka võimalik sulgemishirm, aga minu õpetajaks olemise aja jooksul on kadunud usundiõpetus enamikest koolidest. Põhjusi on muidugi mitmeid, sealhulgas raskused väiksest koormusest tuleneva väikse palgaga rahuldavate pädevate õpetajate leidmine. Õpetajad ise aga leiavad endale lisaeriala, mis pakub tööd ja eneseteostust. Näiteks on paljud Tartu Ülikooli usuteaduskonnas hea koolituse saanud noored õppinud lisaerialaks just inglise keele, otsekui toreda vihjena sellele, et globaliseerunud maailma uus religioon ongi võõrad keeled! Nendin seda täiesti mõistvalt, olen ka ise suur “maailmarändur” ega vastanda mingil moel globaalset ja lokaalset.

Seda tasakaalu hoian ka oma tundides. Tunnis kuulevad lapsed ülevaadet nii Iraani eeposest, kui ka Rahvakultuuri Keskuses valminud vaimse kultuuripärandi õppematerjalidest, mille seas on ka tööleht “Kodukandi pühad paigad ja

nendega seotud pärimus”. Kõike saab esitada huvitavalt ja lapsemaailma sobitavalt, raskused tekivad hoopis sellistes kohtades, mida arvatagi ei oska. Kui näiteks küsisin, kas keegi teab, mis on eepos, nagu Kalevipoeg näiteks, sain ootamatuid vastuseid: “Naabriplika” jt. Ilmselt seostus lastel meie rahvuseepos ainult telesarjaga Kalevipojad.

Aga meeldivamate seikadest ja tõsisemast tööst täidetud õppeaasta lõpul märkan, et laps teab tähtsamaid rahvakalendri pühi, teab oma pere traditsioone ja oskab neid teistele tutvustada, tunneb põhilisi väärtusi: ausus, õiglus, sõnapiidamine, usaldus, tänulikkus, andeksandmine ja -palumine, tunneb ära oma peamised tunded ning väljendab neid nii sõnades kui ka loominguga. Täpselt nii nagu aasta algul õppe-eesmärkideks kirja pandud: tunneb nn kuldset reeglit – märkab kaaslaste vajadusi, püüab käituda kaaslasti arvestavalt ning oskab anda hinnangut oma tegevusele; tunneb ära oma peamised tunded ning väljendab neid nii sõnades kui ka loominguga.

Toivo Vilumaa

EELK praostkonna sekretär ja Viiratsi Kooli usundiõpetuse õpetaja

Kevade mõnusaim sündmus Tănassilma rahvamajas

Õhus on juba kuu aega tunda kevadet ja linnulaulu, aeg on inimestelgi ühislaulmiseks kokku saada. Tănassilma rahvamaja kutsus rahvast 23. mail osa saama selle kevade taidlejate kevadjämmist. Talvel õpitud laulude ja tantsudega astusid üles Tănassilma naised, mehed, tantsurühm “Kaheksakand” ja pensionäride klubi “Rõõmsameelsed” memmed. Külalistena esinesid Paistu noored lauljad ja pillimängijad ning head naabrite lauluansambel “Särasilmad” Uusnast. Õhtut juhtis muusikajuht Eve All, tantsude lavastuse olid seadnud Pille Sihver ja Merilin Metsatsirk. Saalis oli ka stend rahvamaja näputööriingi töödest, mis olid valmistatud ringijuhil Sigrid Häkinen-Tanki juhtimisel.

Pisut üle paari tunni kestnud mõnusal peoõhtul laulsid eestikeelseid laule Tănassilma meeskvartert, naisansambel ja “Rõõmsameelsed”. Tantsuajalga keerutas lustlikult tantsurühm “Kaheksakand”. Tormilise aplausiga võeti vastu rõõmsameelsete pensionäride humoorikad tantsud vene muusika saatel. Publik nautis Paistu noorte lauljate ja Uusna lauluansambel “Särasilmad” etteasteid ja neid

tervitati sooja aplausiga. Pärast taidlejate esinemiste lõppemist korraldas Eve All laudkondade lauluvõistluse populaarsete vanade laulude äratundmises. Laululusti jätkus ühislaulmiseks veel ja veel. Saateja tantsumuusikat tegi ansambel “Onupoeg”.

Paari tunni jagu kestiski see pidu, pä-

rast oli tore mõnusa seltskonnaga istuda ühisel kohvilauas, kus maitsti kodust kaasa toodud snäkke ja Pille poolt valmistatud maitavat võileivatorti. Nooremad jäid hilisööni rahvamajja, et koos elada kaasa “Eurovisiooni” finaali.

Anne Meiesaar

pensionär Tănassilmast

KIIRE JA PÕNEV MAIKUU HOLSTRE KOOLIS

Loodusõppepäev Räpinas

Kevad on väljasõitude ja põnevate tegemiste aeg. Nii ka Holstre koolis oli käesoleva aasta maikuu erilisel kiire, sest erinevaid tegemisi, sõite ja õppekäike jagus küllaga.

11. mail toimus kogu kooliperele loodusõppepäev Räpinas.

Meie elame ajal, mil loodusressursse veel jagub, kuid tulevikule mõeldes on oluline säilitada kasvavat metsa ja leida võimalusi taaskasutuseks. Räpina paberivabrik on meie riigis ainuke järelejäänud paberivabrik, mis kasutab toorainena vanapaberit ja pappi. Seda põnevat protsessi käisimegi kogu kooliperega vaatamas.

Räpina paberivabriku kirjapandud ajalugu pärineb aastast 1728, mil krahv Löwenwolde omandas valdused Võhandu jõe ääres Räpinas ja rakendas jõe veerikkuse paberivabriku tööstuse tarbeks. Algselt kasutas paberiveski linast kaltsu. Mäletan minagi oma lapsepõlvest, kuidas suviti liikusid kaltsukaupmehed külast külla ja kogusid kaltsu. Taaskasutaval tehnoloogial põhinev paberiveski alustaski tööd 1734. aastal.

Et aga Räpinas toodetud paber oli kõrgekvaliteediline, annab tunnistust asjaolu, et Riia, Narva, Tartu, Pihkva, Velikije Luki ning Veliki Novgorodi kohtu- ja riiklikes asutustes tohtis keiserliku ukaasi kohaselt kasutada vaid Räpina, tollaegse nimega Rappini, paberit, mille tundis ära vesimärkide järgi.

Tootmist alustati käsitsitööna, 19. sajandi alguses töötasid paberiveskis juba kaltsujahvatamise hollendrid. Räpinas toodeti saksa ja rootsi meistrite käe all laia paberi ja papi sortimenti ning teh-

Loodusõppepäev Räpinas.

ti algust ka katusepapi valmistamisega 1832. aastal.

Oluline on teada fakte, et 1869. a Tartus Eesti esimese üldlaulupeo noodid olid trükitud Räpinas valmistatud paberile, samuti ajalehed "Postimees" ja "Sakala", 1918. aastal iseseisvunud vabariigi rahatähed. Nõukogude võimu perioodil tootis ettevõtte peamiselt katusepappi ja isolatsioonipaberit.

Täna töötab vabrikus 2005. aastal käivitatud Prantsuse päritolu pakkenurkade liin ja põhitootangu moodustavadki ekspordiks minevad pakkenurgad ja papp.

Peale paberivabriku külastasime Räpinas asuvat Põlva keskkonnamaja jäätmetemaalist õppeklassi.

Õppeklassis saab tervikliku ülevaate jäätmete tekkimisest ja sortimisest, kogumisest ja vedamisest, taaskasutamisest, biokäitlusest, põletamisest ja prügilasse

ladestamisest. Õppetöö praktilist poolt toetasid videoklipid jäätmetest ning arvukad tootenäidised. Vahelduseks mängisime prügisortimismängu, UV-lambi abil saime määrata plasti liiki ning vaadata, kuidas veega täidetud purgis kihistuvad eri tihedusega plastid.

Õppeklassis nähtu ja kuuldu pani tõsiselt mõtlema prügi probleemi üle. Prügi on vallutamas maailma. Seda koguneb nii palju, et on aeg mõelda kilekottidest loobumisele ning taaskasutuse aktiviseerimisele.

Maitsva lõuna söime Räpina Aianduskooli sööklas. Hingele ja silmade pakkusid naudingut õiterohked kasvuhooned, jalutuskäik vanas kaunilt kujundatud pargis.

Meie loodusõppepäeva rahastas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Irma Tooming,
õpetaja- projektijuht

Plangumaalimisel Viljandis

16. mail sai teoks Harri Juhani Aaltoneni soov endise tikuvabriku või praegu Hansa Candle AS ees olev betoonsein põneva plangumaaliga kaunistada. Kunstiprojekti partneriteks olid Viljandi Kunstikool,

VANT (Viljandi Avatud Noortetuba) ja värvifirma Sadolin.

Mitmete koolide õpilased, huvilised, lapsed ja täiskasvanud – kõik võisid kaasa aidata ühe huvitava kunstiprojekti ja vaatamisväärsuse tekkele raudteejaamast tulijatele või sinna minejatele.

Ka Holstre Kooli õpilased tegid nägude kavandeid, millest plangule maalitud said portreed Marianne Pärtma ja Kätlin Reidla kavandite järgi. Autorid ise teostasid oma ideed – naeratava näoga tumedajuukseline piiga ning rohelise näo ja rastapatsidega tegelane.

Ülemise osa, teemal Valgus, lahendas

erivärviliste küünalde maalimisega Carmen Tedremets. Tüdrukutele meeldis kogu päev ja uus kogemus, tore seltskond ja õhustik. Neidude meelest oli see maikuu laupäev väga tore – hea tunde andis, et me saime aidata kaasa kellegi unistuse täitumisele, et jätsime oma jälje Viljandisse, nägime, kuidas teised töötasid ja saime uusi ideid, panime tähele, et mõned tööd olid sügava mõttega, mitte ainult lahedad, et kunstitööga saab midagi öelda, huvitav oli näha teistsuguseid tehnikaid ja värvikasutust. Ei saa mainimata jätta, et hästi organiseeritud toitlustamine, jäätis ja kingitused panid punkti erilisele päevale. Minul õpetajana oli suur rõõm veeta tulemuslik päev nii innustunud õpilastega.

Sündmusel osalenud õpilase mõtted võttis kokku õpetaja

Sirje Kannel

Plangumaalijad Holstrest.

Hellenurmes leiba küpsetamas

Elviimasel koolipäeval oli 1., 4. ja 5. klasside õpilastel võimalus proovida ise leiba küpsetada. Sellise suurepärase võimaluse andis meile Hellenurme veskimuuseumi emand Mae. Nimelt Elva jõe paisjärve kaldale rajas saksa mõisnik Middendorff 1880-ndatel aastatel vesiveski, mis on seni Eestis ainuke töötav vesiveski. Veskiemand Mae vanavanaisa perekonnanimi oli Veski ja ta ostis Eesti riigilt endale selle jahu- ja püüiveski. Tänapäeval kasutusel olevatest seadmetest enamuse on olnud veskis kasutusel juba alates 1930-ndatest aastatest. Vaatamata erinevatele riigikordadele on Hellenurme veski saia- ja leivajahu, mannat ja tangu jahvatanud pidevalt.

Praegu on võimalus jälgida veskis viljaterade jahuks, mannaks, tanguks valmistamise protsessi algusest lõpuni ja leivakojas küpsetada saadud jahust leiba. Oma tehtud leib maitstes hästi, paremini kui poe oma. Veskimuuseum pakub huvilis-

Hellenurmes leiba küpsetamas.

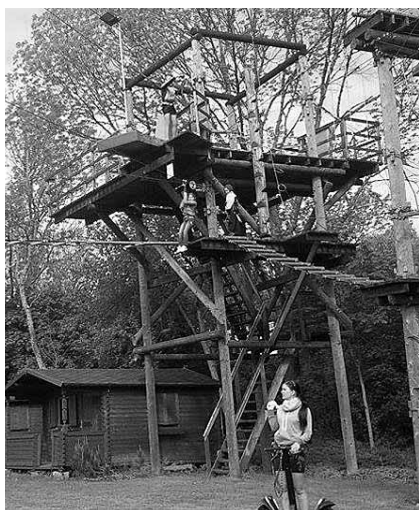
tele programmi "Veest leivani ehk jahu- tegu veskikojas ja leivategu leivakojas". Leivakojas ruumidesse on välja pandud esemed, mis olid kasutusel sadakond ja enam aastat tagasi.

Põnev oli jälgida veskiemanda toimetusi veskis. Kui turbiinid pandi käima, hakkas jalgealune värisema. Natuke kõhe oli, sest selline kogemus puudus.

Meie saime teada, kuidas viljaterast saab jahu ning jahust omakorda leib meie toidulauale.

Paljud lapsed küpsetasid ise esimest korda leiba ja tutvusid veski tööga. Päev möödus kiirelt ja andis huvitavaid teadmisi.

Irma Tooming,
õpetaja

Holstre Kooli 2. ja 3. klassi õpilased külastasid Valma seiklusparki

Valma seikluspargis

Holstre Kooli 2. ja 3. klassi õpilased külastasid 2. juunil Valma seiklusparki, mis asub kauni Võrtsjärve kaldal. Kõige rohkem meeldis õpilastele 4-5 meetri kõrgusel asuv rada, mis koosneb 15 takistusest. Kui rada sai läbitud, siis ootas ees põnev trosslaskumine. Seikluspargi ühes nurgas asus 24 m kõrgune vaatetorn, kust sai nautida Võrtsjärve imelist vaadet. Igavust ei olnud Valma seikluspargis võimalik tunda. Meid ootasid kiiged, minigolf, korvpalliplats, mänguväljak mereröövlike laevaga.

Suur aitäh seikluspargi sõbralikele töötajatele, sest tänu neile oli meil võimalik kooliaasta seal põnevalt lõpetada.

Klassijuhataja
Ehe Hanson

Muljeterohke koolinädal Inglismaal

Osalemine rahvusvahelises ERASMUS+ projektis BEST (Be Entering Succeed Together) andis võimaluse Holstre kooli neljale õpilasele ja õpetajatele viibida maikuus ühe nädala Inglismaal, Coventry linnas.

Teele asusime pühapäeval, 17. mail Tallinna lennujaamast, lendasime Frankfurti ja sealt Birminghami ning seejärel sõitsime rongiga Coventrysse. Ööbisime kesklinnas asuvas hotellis, kuid õppimistegevus toimus Howes Primary School'is ehk meie partnerkoolis Howes'i algkoolis.

See algkool oli 6-klassiline, kus õppis 240 õpilast vanuses 4-12 eluaastat. Kohe esimesel kogunemisel koolis märkasime seda, et õpilastel puudusid nutiseadmed, meeoleolu oli sõbralik, hooliv ning üks-teise erinevusi salliv. Kedagi ei tõrjutud tema rahvusliku päritolu ega erivajaduste (kuulmispuude või füüsilise puude) tõttu.

Esmaspäevast alates pidime meie ja kõik selles projektis osalevate partnerkoolide õpilased koolis käima ja osalema õppimistegevuses. Kell 8.15 ootas buss meid hotelli juures ja koolipäev lõppes meil umbes kell neli pärastlõunal. Koolis me ei osalenud tundides, vaid valmistusime eelseisvaks ürituseks. Meid jagati töögruppidesse, kus olid erinevate riikide õpilased ning gruppidele jagati erinevad valdkonnad. Nende päevade jooksul pidime valmis saama valdkonda tutvustavad infolehed, magnetid või võtmehoidjad, mis aitaks meil tutvustada antud teemat, selle erialasid, õppimis- ja töövõimalusi. Neljapäeval toimuski meil üritus *Career Fair*, mis kujutas endast laata, kus ei tulnud asju müüa vaid hoopis oma valdkonda tutvustada. Mõistagi oli töökeel inglise keel.

Ka õhtupoolikud veetsime sisukalt. Howes'i algkooli õpilased korraldasid oma külalistele pärastlõunase teejoomise traditsiooniliste briti maiustustega. Saime teada, kuidas maitseb must inglise tee piimaga ja mis on *clotted cream*. Käisime bowlingut mängimas. Osalesime ka sportlikes mängudes, mille eestvedajaks oli *Commando Joe* ehk kooli kehalise kasvatuuse õpetaja.

Kolmapäeval käisime Startford Upon Avon'is, mis on kuulsalt näitekirjaniku Shakespeare'i sünnikoht, külastasime tema kodumaja ja ka tema naise Anne Hathaway lähedal asuvat kodupaika.

Reedese päeva veetsime Londonis. Sõitsime vaaterattal *London Eye*, saime näha parlamendihooneid ja kellatorni *Big Ben*, vaatasime Buckinghami paleed ja kuulsat kirikut Westminster Abbey ning käisime peaministri maja Downing Street 10 juures.

See reis arendas keele-, suhtlemis- ja meeskonnatööoskust, andis juurde julgust ja enesekindlust, aga ka palju uusi sõpru meie partnerkoolidest Inglismaalt, Maltalt, Poolast, Norrast, Kreekast ja Itaaliast.

Järgmine õppimisüritus toimub detsembrikuus Norras.

Anete Aas, VIII klassi õpilane

Kevadkontsert "Rõõmus mõisakool" Heimtali põhikoolis

22. mail kõlas Heimtali mõisa saalis rõõmsameelne kevadkontsert, mis tõi kohale hulgaliselt lapsevanemaid, vilistlasi ja sõpru. Selle aasta kontserti põhiteemaks oli "rõõmus mõisakool", mis peegeldas huviringide aastategevust ja loomingut.

Kontsertkava illustreerisid slaidid koolielust mõisas ja tarkusetarad klassikutelt. Kontsertkava juhtisid 9. klassi kodu-uurijad Erko Sild ja Mait Allas. Saali kaunistasid looduseringi lilleseaded (juhendaja Anne-Marii Nurs), verandal oli avatud näitus kunsti- ja tööõpetuse ringide loomingust (juhendajad Tarvo Prinzmann ja Leili Viinapuu). Kontserti raamistasid õpetlikud ja humoorikad mõisaloode, mida kandsid ette 12 kodu-uurijat ja noorgiidi (juhendaja Imbi-Sirje Torm). Kõige nooremad lugude vestjad olid 2. klassi kübarates pisikesed mõisapreilid ja šikilt riietatud noorhärred kodu-uurijad. Kontsertkavas kõlasid mudilaskoori ja solistide lõbusad ja kevadised lastelaulud. Eriti võimsalt mõjus publikule Alen Veziko laul "See maa", mida esitas Erko Sild koos tütarlaste ansambliga (juhendaja Ene Uuland). Mõisasaali sobisid kui valatult klassikalised pillipalad, mida mängisid plaatpillidel 4.-5. klassi õpilased (juhendaja Eda Anton). Taaskord tõi publikule pisara silma "Hoolimise laul", mis on justkui saanud kooli teiseks hümniks ning peaks puudutama igaühe südant (juhendaja Eda Anton). Publikut naerutas hea huumoriga võrtsitatud lühietendus "Väike talunoorte jaaniõhtustseen", mida esitasid 7. klassi õpilased (juhendaja Anne Kaarmäe). Rahvatantsu- ja vabataantsuringi õpilased näitasid aasta jooksul õpitut tantsusamme (juhendaja Karolin Poska) ning 2. klassi inglise keele ringi õpilased üllatasid publikut toreda inglise

keelse lauluga "One, two, free" (juhendaja Tiia Parik). Kontsertkavas oli veel rohkelt tantsu, laulu ja pillimängu ning mis peamine – hulgaliselt tegevusrõõmu laste ja juhendajate silmis!

Mitmekülgse ja õpetliku kevadkontserti kava koostas Imbi-Sirje Torm. Suured tänud kõigile juhendajatele, esinejatele ja toetavatele lapsevanematele. Kevadpeo lõpus tänas Heimtali Põhikooli juhtkond kõiki huviringide juhendajaid. Tänukirjad südamega tehtud töö eest huviringide juhendamisel 2014/2015 õppeaastal said Imbi-Sirje Torm, Anne-Marii Nurs, Tarvo Prinzmann, Leili Viinapuu, Anne Kaarmäe, Ene Uuland, Eda Anton, Eneli Pöder, Piret Anier, Karolin Poska, Merle Keerutaja, Marko Koks, Tiia Parik, Tarmo Pajumägi, Vägilene Juhanson ja Tiina Türk. Tunnustati kooli silmapaistvamaid sportlasi, soliste, kodu-uurijaid ja teisi aktiivseid tegijaid huvitegevuses. Teist aastat järjest kuulutati välja tiitel "Huvipäril", mille pälvis sellel aastal 9. klassi õpilane Erko Sild. Noormees on silma paistnud aktiivse tegevusega kooliraadios, õpilasiesinduses, kooliajalehes, kodu-uurijana, solistina ning andnud suure panuse kooli sündmuste kordaminekul.

Heimtali õpetaja Paul Kondas (aastatel 1951-1961) on öelnud kuldsed sõnad "Oo, mia bella Heimtali! Ma tulen tihti tagasi, kus varjulised pargiteed ja imekaunid lille-eed ja viljarikas põlluküür ja müstiline metsaviir..." Loodetavasti tunnevad sama kõik meie kooli õpilased ja õpetajad, kes pärast suvevaheaega suure rõõmuga mõisakooli tagasi ruttavad.

Ilusat ja loomingulist suve soovides!
Heimtali Põhikooli huvijuht
Anett Suits

LÕPUSIRGEL

T taas on sügisest saanud kevad ning kooliaasta ring seob otsad kokku. Ikka on maikuu olnud tihedalt täis ettevõtmisi, mida tahetakse tingimata enne suvevaheaega minemist ära teha. Olgu need üleriigilised taseme- tööd, olümpiaadid, laulukonkursid, loovtööde kaitsmised, õppereisid, koolisündmused või lõpueksamid. Kolmandat korda toimus heategevuslik muusika- ja teatrisündmus "Me hoolime", mille peakorraldaja oli sel aastal kooli sotsiaalpedagoog Eneli Pöder.

Tänu erinevatele Keskkonna- investeeringute projektidele said enamus klasse klassiruumist välja loodusesse nii Viljandimaal kui kaugemalgi. Osa reise on kavandatud sügisesse. Klassiekskursioonid viisid Otepää seiklusrajale, Naisaarele ning Suurele-Munamäele. Joon tõmmati alla ka kooli 8. klassi ja Viljandi kultuutriakadeemia tudengite ühisprojektile, mille käigus kohtuti nii koolimajas kui Viljandi rippisillalt laskumisel, Karula kaljuseinal ronimisel, 2-päevasel kanuumatkal ning lõpupiknikul. Noored olid rahul, sest koos tehti asju, mida tavaline koolipäev ei paku. III kooliastme loovtööd olid sel aastal enamus praktilised tööd. Õpiti ehitama maja, lillevankrit, pingpongi lauda, heegeldama ümmargust vaipa ning koostati ülevaade Heimtali ja PETERSHAGENI koolide sõprusühete 20 aastast ajaloost. Väärt kogemusi said kõik töde kaitsjad.

Suurt rõõmu valmistab see, et Heimtali mõisakooli 122 õpilasest läksid teenitud suvepuhkusele 50 väga heade ja heade hinnetega tunnistusel. Jäänud on veel viimane pingutus lõpueksamil ning pidulik aktus võib alata.

Kosutavat suve kõigile ning kohtumiseni uuel aastaringil!

Urve Mukk

Heimtali põhikooli õppealajuhataja

Parima loovtöö "Minu tulevikumaja mudel" autorid 8. klassi õpilased Jarlin Liivamägi ja Agur Hannusson.

Heategevusõhtu “Me hoolime III”

8. mail 2015. a toimus Heimtali Põhikoolis “Me hoolime III”. Tege- mist oli heategevusõhtuga, mille käigus koguti nimetatud kooli vähekindlustatud perede lastele ekskursioonide ja õppereiside toetamiseks raha. Õhtu külastajatele pakuti teatri- ja muusikaelamust, õpilaste kunsti- ja käsitöönäituste vaatamist, önneloosis osalemist ning kohvikus õpilaste poolt küpsetatud hõrgutiste nautimist.

Heategevusõhtu korraldamise idee pärineb Heimtali Põhikooli endiselt sotsiaalpedagoogilt Kersti Sillaotsalt, kes nägi vajadust aidata vähekindlustatud peredest pärit lapsi. Sotsiaalpedagoogina märkas ta, et koolis leidub õpilasi, kes jäävad maha klassiekskursioonist või teatrikülastusest, kuna nende vanematel puudub võimalus tasuda pileti või transpordi eest. Koos kooliraadio õpilastega püüdsid nad leida lahendust tekkinud probleemile ning otsustasid koos korraldada nüüd juba kolm aastat järjest toimunud heategevusõhtut.

Ka sellel aastal tundsid kooliraadio õpilased, et heategevusõhtu korraldamine on nende südameasi ning panid kokku huvitava ja mitmekülgse kava. Õhtu avasid Eve stuudio tantsulapsed, kes andsid vaatajale suurepärase tantsuetenduse. Mitmekülgset teatrielamust pakkus Abja Kultuurimaja noorte näitering, keda juhendab Andres Linnupuu. Nende esituses nägime kahte väga mõtlemapanevat tänapäeva elu kajastavat etendust nimega “Düskomfort” ning “Janne”. Näitemängu sai publik nautida ka meie endi kooli õpilaste esituses. Erko Sild oli kokku pannud ja juhendanud sketše, mis publikut naerutasid ja üllatasid. Õhtust ei puudunud ka muusikaline elamus. Karksi- Nuia muusikakooli ansambel Lõõtsavägilased musitseerisid nii rõõmsatel kui ka igatsevatel toonidel. Publikut üllatas positiivselt poiste enesekindlus laval ning professionaalne pillimängimise oskus. Lõõtsavägilasi juhendab Margus Põldsepp, keda Eesti rahvas tunneb ja armastab kui väga head rahvamuusikut. Heategevuskontserdile pani punkti Siirius Sikka juhendatud Abja Kultuurimaja poisteansambel Murdlaine. Noormehed esitasid humoorikas võtmes laule, mida ilmetas üksteise kulul tehtud naljad ja vaimukad lood elust enesest.

Heimtali kooliraadio “Mõisa hääl” meeskond soovib tänada meie sündmuse toetajaid, kelleks olid: Mones & Tuur OÜ, Hiie Transport OÜ, Abja Kultuurimaja, Karksi-Nuia Muusikakool, Eve Stuudio, Viljandi vald, Heimtali Põhikooli õpilased ja õpetajad. Täname kõiki külalisi ja ootame teid taas järgmisel aastal külla.

Eneli Pöder

Heimtali Põhikooli sotsiaalpedagoog.

Õpilaste valmistatud heade mõtete purk.

Eve tantsustuudio lapsed.

Abja noorteteatri etendus “Düskomfort”. Juhendaja Andres Linnupuu.

Noormeesteansambel “Murdlaine”. Juhendaja Siirius Sikka.

Kaprionsukad ja surmatants

Lugeja võib-olla arvab, et tuleb lugu Tallinnas sündinud 15. sajandi maalikunstnik Bernt Notke maali “Surmatantsu” kohta, mis on Niguliste kirikus seinapeal. Ei, see ei ole see kirjutis – kunstist kirjutavad ikkagi kunstiajaloolased. Kirjutatan hoopis teisest, nõukaaegsest surmatantsust, millest isegi usinasti osa võtsin.

Katkised kaprionsukad

Eelmise sajandi 50-ndate aastate esimesel poolel õppisin Uusna 7-klassilise kooli neljandas või viiendas klassis. Ühel päeval näidati koolis üht läbipaistvat kotikest, mis oli tehtud vanast naiste kaprionsukast ja selgitati, et sellise kotikesega hakkame Uusna sovhoosi endise Keremi talu põllule pulbermürki puistama taimedele röövikute ja söödikute vastu. Seda tuli raputada kapsaste ja peetide lehtedele ja kartulipealsetele.

On kevad – seda näevad ju kõik, kuidas loodus nii kiiresti areneb. Mitte päevade, vaid lausa tundidega ja nii see on olnud juba ammustest aegadest siiani, aga kas ka tulevikus? Praegu elame intensiivsel prügitootmise ajastul ja kui niimoodi edasi läheb, siis võib juhtuda, et meie järeltulijad ei näe tulevikus enam nii kaunist kevadet.

Aga ma ei kirjuta ka sellest rohkem, vaid hoopis sellest, kuidas minu põlvkonna kooli- ja noorusaastad meie tervisele kõige kõrgemal riiklikul tasemel väga raske hoop anti. Ikka sotsialismi majandusviitade nimel!

Siis me veel ei teadnud, mis on reklaam, vaid uskusime kõike, mida meile räägiti ja õpetati, aga me ei saanud veel aru, missuguseid katseid meie elu ja tervi-

sega tehti. Olime nõ lihtsad katsejärenejad suurele nõukogude riigile. Isegi kooliviitad kasutati ära, mäletan, et vihiku kaantele oli trükitud suurte tähtedega “Kirpe, täie, lutikaid – DDT-pulber tapab vaid!”

Sukk-kotikesed

Koolis anti korraldus kodust kaasa võtta ema või kellegi teise poolt ära kantud kaprionsukk, millest koolis tehti sukk-kott, et taimeröövikutele ja kartulipõllu koleraadomardikatele pulbrit puistata. Paljud, kellel kodus neid sukki oli, seda loomulikult ka tegid. Sukast lõigati parajad jupid, mis otsast kinni seoti ning moodustus 25-30 cm pikkune kotike. Siis mindi põllule, kuhu olid hobuvankritel kohale toodud plekkpütid valge pulbriga ja kühvlikesega täidetud need kotid ära. Laste tööks jäid need kotikesed pikki vagu käies taimede peale tühjaks raputada.

Aga paljudel ei olnud kodust katkist sukka võtta, tervetest rääkimata. Kas need õpilased jäid siis teekraavile niisama istuma ning looderdama? Loomulikult mitte, ei sellist asja saanud nõukogude süsteem lubada, kus kõik pidid töötama, kes süüa tahtsid, aga kes siis süüa ei tahtnud?! Käibel oli Stalini loosung: “Kes ei tööta – see ei söö!” ning seda tuletati iga päev õpilastele meelde.

Õpetajanna sukad

Siis aga märkasid suuremad poisid, et noorukesel naisõpetajal olid jalas veidi katkised kaprionsukad. Terased julged poisid ütlesid õpetajale, et tema sukka-

dest saaks ka mitu kotikest teha. Aga kuidas saada õpetajal sukad jalast ära? Ümberringi uudishimulikud suured poisid. Kuna poisid nii agaralt rääkisid, siis õpetajanna ei jäänudki muud üle, kui teepervele istuda, kummisäärivate jalast ära tõmbajaid ju jätkus, aga sukad oli vaja veel ka trippidest lahti teha. Koolipoistel oli lusti kui palju, kui näost punetav õpetajanna sukkadega pusis. Oh seda kilkamist ja naeru, aga kuidagimoodi ta need sukad lõpuks jalast kätte sai. Nüüd läks asi juba lihtsalt. Tol ajal oli igal koolipoisil taskus käänispeaga väits ning mõni nõõrijupp. Niimoodi said pulbripuistamisvahendid tehtud ja töö võis alata.

Kas noored õpetajanna üldse selliseid sukki rohkem oli, ei ole teada, sest siis oli ju arenenud sukasilmade ülesvõtmine ning seda oskas teha iga sukakandja. Ja seda tehti pea seni, kuni see hirmus sotsialistlik süsteem 25 aastat tagasi kokku varises.

DDT lustipidu Keremi põllul

Lapsed jäävad aga alati lasteks. Ega siis seda lenduvat mürki ainult taimedele raputatud, nende kotikestega pilluti üksteist nii näkku kui ka riitele, lõbu ja nalja oli palju, sest kellelgi ei olnud siis veel aimu, mida see pulbermürk võis nende tervisele teha. Paljud kõhisid peale seda veel päevi, nii mõnigi jäi nii haigeks, et ei saanud kohe kooligi tulla.

Niimoodi käis mitmel kevadel. Neid agaramaid pulbripuistajaid ei ole enam ammu meie seas. Üks naisõpetaja suri mõne aasta pärast Viljandisse elama asununa vähki, teiselgi tekkisid terviseaga probleemid, tal tuli õpetajatööst loobuda, temagi on ammu hauas. Ka koolilapsi hakkas surema, ikka vähk ajus, kopsus, maksas või tekkis hoopis halvatus.

Hiljem, 1970-ndate aastate algul, keelati need taimekaitsevahendid küll ära, kuid suur kahju inimeste tervisele oli juba tehtud. Läänemaailmas olid need mürgid juba pärast viimast sõda ära keelatud. Põhjus seisnes leitus, et DDT-pulber ehk see valge kristalne sünteetiline keemiline aine, mis on putukatele mürgine juba väga väikeses koguses, üldsegi ei lagune looduses ega inimorganismis, vaid hoopis koguneb sinna ja jääbki igaveseks.

Pseudoteadlane Trofim Denisovitš Lõssenko, nõukogude põllumajandusteadlane ja bioloog, oli geneetika teaduse eitaja. DDT-pulber oli tema juhendamisel sotsialistliku põllumajanduse saagikuse tõstmise vahendiks.

Ka tänapäeval kasutatakse liiga palju taimekaitsevahendeid. Me ei tea, mis tagajärgi need tulevikus meile ja meie lastele võivad põhjustada.

Seega, vähem mürki põllule – rohkem tervist kõigile!

Ilmar Kikas
Adoni

Naisansambel Rukkilill. Vasakult: Lea Taalimäe, Urve Saarepera, Teele Toome, Katrin Taim, Sirje Rein (juhendaja), Õie Kirna, Pille Vanamb. Pildilt puudub Sirje Rahumets.

Saarepeedi rahvamaja tegemised!

8. mail ootasime rahvamaja emasid, isasid, vanaemasid ja vana-
• isasid ning kõiki huvilisi emade-
päeva kontserdile. Selline tore traditsioon
on aastaid saanud teoks Saarepeedi kooli,
lasteaia ning rahvamaja esinejate toel.
Toreda ja noore õpetaja Kertu Alvre käe
all õpitud lasteaialaste tantsukavad meel-
disid publikule väga. Üllatasid noored
neiud oma emadega, kes koos line-tantsu
tantsisid. Muidugi, kõik olid tublid, aitäh
teile! Oli tore ja südamlük kontsert.

17. mail said Saarepeedil kokku Vil-
jandi maakonna rahvatantsijad, pillime-
hed ja lauljad. Toimus Viljandi maakonna
memme-taadi pidu Saarepeedi laululaval.
Kuna juba märtsikuus toimusid memme-
taadi peo õppepäevad Saarepeedil, siis
suvepidu oli kena jätk sellele. Üle kol-
mesaja inimese olid tulnud pühapäeval
proove tegema ja kokku harjutama, et siis
ilus eeskava esitada.

Ilm oli jahedapoolne, kuid lõunapäike

soojendas tantsijate palet ja vihma ei saa-
nud lõpuks keegi. Tühja kõhtu aitas täita
meie kooli kokk Anu, siinjuures suured
tänu talle!

Pidu sai ilus ja kena ning Viljandi
maakond oli valmis minema Lõuna- Eesti
memme-taadi peole Valgamaale!

26. mail said kokku eakate klubi LIN-
DA inimesed. Külakosti pakkusid Saare-
peedi lasteaia Mesilaste rühma lapsed
ning naisansambel RUKKILILL, kel täitub
tänavu 30 tegevusaastat.

Naiste laulude kõla jäi pikalt kummi-
tama. Nende juhendaja Sirje Rein on lau-
lunkrit vedanud 30 aastat, mis on väga
pikk iga ühele kollektiivile! Edu ja jõudu
neile edaspidiseks!

Külalisena esines meile veel Paistu
rahvamaja juhataja Piia Mänd, kes rääkis
eelseisvast valla eakate suvereesidest ning
palju muud huvitavat.

31. mail olid kõik maakonna rahva-
tantsijad, lauljad ja pillimehed hansa

laulu- ja tantsupeo proovides Viljandi
lauluväljakul. Saime nii päikest kui vihma
ja olime õhtuks väsinud, aga õnneli-
kud!

Rahvusvahelised hansapäevad möödu-
sid väga tõiselt. Siinjuures siirad tänud
rahvamaja kollektiividele, kes leidsid
aega ja tahtmist esineda väljaspool lau-
lu- ja tantsupidu – te olite väga tublid!

22. juunil ootame kõiki huvilisi laulu-
lavale jaanitulele, päev algab juba kell 15
rannavollega karjääri võrguplatsil!

1.–8. juuli sõidab rahvamaja rahva-
tantsurühm UDUSÖLG folkloorifestivalile
Saksamaale Forst–Luebenaule.

Juulikuus rahvamaja puhkab ning
soovib kõigile tegusat suve ja head su-
vepuhkust!

Kohtumiseni juba augusti kuu proovi-
des, ees ootavad uued ideed ja põnevad
esinemised!

Ille Mirka

Saarepeedi rahvamaja juhataja

Talgupäev Saarepeedi Koolis

Hoolekogu algatusel toimus 23.
mail Saarepeedi Kooli juures tal-
gupäev. Osalema oodati kooli ja
lasteaia töötajaid, õpilasi ja lastevane-
maid. Plaanis oli täita vana paviljoni põhi
purustatud kruusaga, valmistada palki-
dest teiseldatavaid istepinke nii lasteaia
kui kooli hoovi ning kaunistada kooli
ümbrust aiataimedega.

Talgupäeva hommik oli jahe ja pilvine.
Ometi tundis paarkümme last ja täis-
kasvanut, et sooviksid rōskesse laupäeva
natuke sartsu juurde tuua. Mootorsaagide
abil said meeste käe all palkidest pingid,
mida lapsed ja naised ilmastikukindlaks

hakkasid peitsima. Töö käis hoogsalt nagu
tehases, keeleotsad suunurgast väljas. Sama-
mal ajal käis paviljoni platsil kruusa laiali
vedamine ja masina abil kinni trampimi-
ne. Alanud seenevihma ajaks olid tööd
paviljoni juures lõppenud ning pingid sai
kolida suusabaasi ette varju alla. Nüüd
oli aeg oma loomingulisust näidata. Pi-
hustivärvide abil pidid pinkidele tekkima
mustrid. Pitsilise pinna saamiseks kasutati
vana kardinat, loodusornamendi jaoks ot-
sisid lapsed ümbrusest sobivaid taimetoksi
ja –lehti, väikese vimkaga pinkidele said
jäädvustatud talguliste käejäljed. Õpetaja-
te soov oli pinkidele ka õppeotstarbeline

mõte anda, nii saab pinkidel trips-traps-
trulli ning malet või kabet mängida.

Päev jätkus meeleoluka ühispidnikuga,
kõikide talgul osalejate vahel loositi välja
üllatus – lilleampel kodu kaunistamiseks.
Lastel oli veel lusti alanud vihma kulli
mängida ning lombi sügavust mõõta. Ko-
duaedadest kaasa võetud taimed leidsid
endale kooli juures värika koha.

Saarepeedi Hoolekogu tänab kõiki tal-
gutel jõu, nõu ja oma tööriistadega osale-
nuid, OÜ Karula Puit puidumaterjali ning
Mati Miilenit tehnilise abi eest.

Saarepeedi Kooli Hoolekogu nimel

Annely Piir

Kandlemängijad esinemas pansionaadi rahvale.

Kontsert Pärsti Pansionaadis

Maikuu kahekümnenal päeval andsid Viiratsi rahvamaja lastekollektiivid kontserdi Pärsti Pansionaadis. Nautida sai nii laulusolistide Lee Lipu juhendamisel, kui ka kuulda habrast kandlemängu Aime Reieri juhendamisel. Pansionaadi pere tänas esinemise eest kotitäie maiustustega ja eriline üllatus oli tehtud laululaps Carmenile, kellel oli just sellel päeval sünnipäev. Täname lahke vastuvõtu eest!

Maire Paju

Viiratsi rahvamaja juhataja

Õnnitleme Carmenit!

**Saarepeedi
rahva-
tantsijad
17. mail
memme-
taadi peol.**

Paistu tantsurühm "Lust" pidas 10. sünnipäeva

2004. aasta hilissügisel sündis Paistu rahvamaja taidlusringide hulka uus naisrühm nimega "Lust". Tantsijaid juhendas ja seadis samme Meeli Kadaja. 2005. aasta augustikuus sõlmisid Paistu vald ja Bippieni vald Saksamaalt sõprussidemed. Paistu "Lustil" oli au osaleda sellel ajaloolisel sündmusel. See oli rühma esimene välisreis ja samas ka esimene avalik esinemine. Oleme õnnelikud selle võimaluse eest. Meeli Kadaja juhendas rühma 2008. aasta suveni. Sel suvel toimus Paistu esimene tantsupidu. Eesti rahvatantsude seas esinesime tantsupeol ka saksa rahvatantsudega, mille õppimisel sai palju nalja.

2008. aasta sügisel sai "Lusti" juhendajaks Kristi Pajuste. Uue juhendajaga esi-

tasime endale suure väljakutse jõuda Tallinnasse üldtantsupeole "Meri". See meil ka õnnestus. Selleks puhuks sai rühm ka uued rahvariided. Rahvariided õmbles ja tikkis Paistu kauaaegne käsitöömeister Maie Teng.

Naisrühm "Lust" on esinenud valla ja maakonna üritustel, Burtniekis Läti Vabariigis. 2012. a. tantsisime Soome-Eesti tantsupeol Tampere. Omapärased üritused on olnud maanteetants ja kaerajaani teatetants.

2014. a. toimus 19. üldtantsupidu. See oli meie rühmale eriline selle poolest, et tantsus "Põlvest põlve" tantsisime koos kolme naisrühmaga: Keila rühma naised tantsisid vanaema osa, meie ema osa ja Pärnu naised laste osa. Väga huvitav kogemus.

Naisrühma koosseis on olnud väga püsiv. Pool rühma liikmed on tantsinud algusest peale. Oleme õnnelikud, et lahkunud liikmete asemele oleme leidnud tublid tantsijad.

Lõbusad

Usinad

Sihikindlad

Töökad

Sel suvel sõidame koos teiste Kristi Pajuste tantsurühmadega Makedooniasse festivalile esindama Mulgi rahvariideid ja Eesti folkloori.

Tuleviku unistusteks on minna II Nais-
tantsupeole ja XX Üldtantsupeole.

Tantsija
Koidu Vaks

Paistu tantsurühm "Lust".

Külastusmäng UNUSTATUD MÕISAD 2015

Kakskümmend viis mõisat, milles asuvad koolid, on külastele sel aastal kuuel päeval avatud.

Miinimumprogrammina toimub igal täistunnil mõisates giidiga jalutuskäik, avatud on näitused ja kohvikud. Lisaks korraldatakse koolide tugevuste ja mõisate eripära rõhutamiseks kontserte, töötubasid ja muud huvitavat.

Külastuspäevad: 27. juuni, 11.-12. juuli, 1. ja 15. august
Mõisad avatud 10.00 kuni 18.40

Külastustasud:
pered 3.50 EUR
täiskasvanud 2.00 EUR
õpilased, pensionärid 1.00 EUR

Osale loosimises: Külastusmängust osavõtjad saavad esimesest külastatavast mõisast osalejaraamatu, millesse koguvad külastuspäevadel mõisatest templeid. Vähemalt 10 mõisat külastanute vahel loositakse välja kutseid sügisel ühes Eesti mõisas toimuvale teatritendusele.

Loositakse välja 25 üksikkutset ja 10 kolmele inimesele mõeldud perekutset.

Lisaküsimustele õigesti vastanute vahel läheb loosimisele 10 ajalugu ja Eesti mõisaid tutvustavat raamatut.

Loosimiseks osalemiseks saatke külastusraamatu viimane leht täidetuna hiljemalt 25. augustiks 2015 a. Kõpu Külastuskeskus Tipu tn 1 Kõpu alevik Kõpu vald Viljandimaa 71201.

Kohtume mõisas!

Eesti Mõisakoolide Ühendus

VILJANDI VALLA PEREPÄEV VIIRATSIS

20. AUGUSTIL 2015

SUVELAVA AJAKAVA:

- 13:00-13:15 Tervitus taasiseseisvumispäevaks
13:15-13:30 Muusikaline tervitus Kalmetu kooli vilistlaste kammerkoorilt
13:30-14:00 Ettevõtjate omatoodangu laada avamine (päevajuht Kloun Umme ja tema show)
Pidulisi tervitavad meie kultuurikollektiivid:
14:00-14:25 Viiratsi rahvamaja ja Uusna Külamaja
14:30-14:55 Saarepeedi rahvamaja
15:00-15:25 Tänassilma rahvamaja
16:00-16:25 Paistu rahvamaja
16:30-16:55 Ramsi Vaba Aja Keskus
17:00-17:30 Laadaloos
18:00 Lõõtsavägilased ja tantsuks ans. Untsakad

ATRAKTSIOONID:

Mulgimadina batuudid
Helikopterisõit - linna kohal 5 min- ühele 35 €
algusega Viiratsi staadionilt
Ponisõit ühele 2€ Viiratsi rahvamaja parklast

Vihma korral laat Viiratsi rahvamajas ja kultuuriprogramm Viiratsi algkooli saalis.

Laadale müümiseks registreeru kati.koppel@viljandivald.ee 31. juuliks.

POTTSEPATÖÖD kutsetunnistusega tegijatelt Garantii tehtud tööle

Ahjud, pliidad, soemüürid, kaminad, korstnad, välikaminad jne
Tel 5664 8760 või email: tulisyda@gmail.com

Puurvesi
PUURKAEVUD

Tel: 5569 4310
Taavi Hanson
info@puurvesi.ee
www.puurvesi.ee

Puurkaevude ja maasoojus puuraukude
projekteerimine, puurimine, remont ja
liikvideerimine.

Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine,
reovee mahutite, septikute ning
süvaveepumpade müük ja paigaldus.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

PAISTU 781. AASTAPÄEV JA VILJANDI VALLA KÜLADE PÄEV LAUPÄEVAL, 1. AUGUSTIL PAISTU SPORDIPLATSIL

- 10.45 - päeva avamine
11.00 - Eesti lahtised meistrivõistlused vabamaadluse absoluutkaalus
11.00 -15.00 jalgratta vigursõit ja liiklusviktoriini lahendamine,
KAASA OMA JALGRATAS
12.00 - laste jooks
13.00 - lastejooksu autasustamine
14.00 - Holstre-Paistu maanteejooks
14.30 - LASTELE TSIRKUSEETENDUS KASSIDE JA KOERTEGA RAHVAMAJAS
15.30 - maanteejooksu autasustamine
16.00 - Viljandi valla külade tutvustus
17.00 - telesaate "SUVENAABRID" salvestus
kohtuvad Viljandi ja Tarvastu valla laulukoorid
külaline Superstaari finalist MIKK MÄE
saatejuhid GERLI PADAR ja JÜRI AARMA
19.00 - lõbusad võistlused valla külade vahel
21.00-02.00 - tantsuks ansamblid RESPEKT ja ONUPOEG
01.00 - TULESHOW

Batuudid väikese raha eest MULGIMADINALT
Toitu ja keelekastet pakub OÜ M Kõks
Käsitööde ja meenete müük
Soovi korral võib oma telgiga ööbima jääda
Sündmus on tasuta
Tulge mõnusat suvepäeva nautima!

**AHJUD
PLIIDID
KAMINAD**

ENN MÄNGEL

TELEFON:

5885 5578 * 5556 3739

TEATED • TEATED • TEATED • TEATED • TEATED

Tule meiega Ungarisse.

Lisaks põhjalikule tutvumisele madjaritemaaga saad bussisõidul teada palju kasulikku meele kvaliteedist ja toodetest ning tervislikust toitumisest.

Buss väljub Viljandist.

Sõit toimub 6.–13. september.

Täpsemat infot vaata www.alustame-algusest.ee või www.mesinikeliit.ee.

Alati võid helistada telefonil 502 9006.

Vastavalt Viljandi Vallavolikogu 20.05.2015 otsusele nr 209 ühendatakse 01.07.2015 seisuga OÜ Viiratsi Veevärk OÜ-ga Ramsi VK ühiseks äriühinguks, misjärel lõpetab OÜ Viiratsi Veevärk oma majandustegevuse.

Klientide jaoks muutub ühinemisega ainult see, et edaspidi tuleb esile kerkinud küsimuste või probleemide korral pöörduda OÜ Ramsi VK poole.

OÜ Ramsi VK aadress: Keskuse tee 1, Ramsi alevik, Viljandi vald 7110

Telefon: 434 0160

meil: info@ramsivk.ee

Ramsi raamatukogus

on 2. juunist kuni 30. juunini TIIA ARU-MÄE lillemaalide näitusmüük.

Kaitseliidu Sakala malev ootab kõiki huvilisi osalema 23. juunil kella 14-18 Viljandi lauluväljakul ja mõisapargis peetaval pidulikul Maakaitsepäeva tähistamisel.

Pidulik päev algab Viljandi linna-pea tervitusega. Seejärel on võimalik kõigil huvilistel tutvuda Kaitseliidu, liitlaste (USA) 1. Jalaväebrigadi, Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti tehnikaga. Osalised saavad Maanteeameti pöörlevas autos aimu turvavöö kasutamise vajalikkusest ja omandada kogemuse, kuidas katuse peal seisvast autost väljuda.

Esineb Politsei- ja Piirivalveameti orkester. Laste jaoks on kohal Politsei- ja Piirivalveameti maskott Lõvi Leo ning Päästeameti päästekoer Nublu.

Kell 17 saabub lauluväljakule Hiiu-maalt toimuvalt Võidupüha paraadilt teele saadetud võidutuli.

VIIRATSI KOOL

kuulutab konkursi töö- ja tehnoloogia õpetaja ametikohale
1. septembrist 2015 (5 tunniga nädalas).

Avaldus ja CV kuni 20. augustini 2015 aadressile
kylli.saat@viiratsi.edu.ee

**JÄRGMINE LEHT ILMUB
AUGUSTIKUUL!**

**Valma infopunkti õuealal toimub
11. juulil algusega kell 18.00
KALURITEPÄEVA PIDU!**

Lastele batuut tasuta. Näomaalingud, suhkruvatt. Supp, kohvi ja kook. Tantsuks mängib ansambel "Mait ja Margus bänd"! Pilet 4 eurot. Eelregistreerimine kuni 8. juulini 2015.

Õnnitleme lapse sünni puhul!

26. aprillil sündis Kairit Vaaksi ja Toomas Giske perre
poeg **Robin** Giske

28. aprillil sündis Marju Oja ja August Tammeoru perre
tütar **Marta** Tammeorg

5. mail sündis Tiit Rannu ja Vallo Kallaste perre
poeg **Uku** Kallaste

14. mail sündis Kadri Vinnali ja Kristo Kapluri perre
poeg **Cris Marten** Kaplur

14. mail sündis Kairi ja Martin Orumetsa perre
tütar **Annabella** Orumets

27. mail sündis Aire Põdra ja Kauri Soolo perre
poeg **Kaur-Steven** Soolo

30. mail sündis Marju Kivi ja Veiko Lembineni perre
tütar **Marta Mirell** Lembinen

MÄLESTAME

AIN TEEARU

8. 07. 1951 – 3. 05. 2015
Uusna küla

MAIMU IILA

22. 06. 1924 – 10. 05. 2015
Tänassilma küla

EINO KÕVERJALG

13. 04. 1955 – 10. 05. 2015
Loodi küla

EDUARD METSA

12. 10. 1933 – 14. 05. 2015
Võistre küla

HANNO PILISTE

8. 05. 1964 – 16. 05. 2015
Vana – Võidu küla

IVAN BERNATSKI

18. 07. 1932 – 16. 05. 2015
Viiratsi alevik

VILLU SOOP

2. 08. 1938 – 19. 05. 2015
Vanamõisa küla

TIIT METS

25. 11. 1961 – 23. 05. 2015
Kookla küla

ASTA – ARMILDE MÄNNIK

30. 08. 1924 – 24. 05. 2015
Peetrimõisa küla

MAIE HUNT

6. 05. 1925 – 24. 05. 2015
Viisuküla

AIME NURMELA

3. 10. 1935 – 1. 06. 2015
Päri küla

JUHAN KUKK

27. 12. 1936 – 1. 06. 2015
Puiatu küla

ZINAIDA VAARIK

21. 10. 1929 – 2. 06. 2015
Sinialliku küla

LAINE OTTEP

10. 06. 1922 – 3. 06. 2015
Heimtali küla

TIIT SEPP

11. 09. 1943 – 08. 06. 2015
Viiratsi alevik

Õnnitleme juulikuu sünnipäevalapsi!

100			Illar Palatu	4.07.1950	Puiatu küla
Juuli Pikk	30.07.1915	Ruudiküla	Jaroslava Homin	6.07.1950	Päri küla
90			Halida Jusupova	10.07.1950	Pirmastu küla
Linda Maiste	10.07.1925	Peetrimõisa küla	Olev Tirmaste	12.07.1950	Ramsi alevik
85			Aime Grünbaum	14.07.1950	Välgita küla
Benita Reinula	26.07.1930	Pärsti küla	Sirje Koks	15.07.1950	Puiatu küla
80			Maili Meister	18.07.1950	Ramsi alevik
Eda Kambek	4.07.1935	Mäeltküla	Elle Allak	20.07.1950	Võistre küla
Kaljo Rattasep	7.07.1935	Ramsi alevik	Laila Matero	23.07.1950	Jõeküla
Juhan Koger	13.07.1935	Saareküla	Urmas Köhler	24.07.1950	Intsu küla
75			Malle Toomjõe	24.07.1950	Puiatu küla
Maimu Glaser	8.07.1940	Pinska küla	Valter Hüva	24.07.1950	Viiratsi alevik
Aate-Heli Õun	19.07.1940	Pärsti küla	Rein Parts	24.07.1950	Viiratsi alevik
Malle Toss	20.07.1940	Viiratsi alevik	60		
Viive Parve	21.07.1940	Viiratsi alevik	Sergei Verrev	2.07.1955	Väike-Kõpu küla
Galina Penijäinen	22.07.1940	Pärsti Pansionaat	Neeme Danziger	3.07.1955	Viiratsi alevik
Kaie Meister	23.07.1940	Vasara küla	Lilian Estorn	3.07.1955	Päri küla
Eevi Puusild	28.07.1940	Saarepeedi küla	Maire Väling	6.07.1955	Holstre küla
70			Piret Tisson	7.07.1955	Pärsti küla
Tõnu Hamer	9.07.1945	Ramsi alevik	Liudmila Maslova	8.07.1955	Tohvri küla
Margit Tali	10.07.1945	Vanamõisa küla	Elve Saar	12.07.1955	Pärsti küla
Johannes Kirn	10.07.1945	Loodi küla	Enn Kreilis	16.07.1955	Jämejala küla
Vally-Geraldine Elias	12.07.1945	Heimtali küla	Riho Kangust	24.07.1955	Pärsti küla
Mati Roost	14.07.1945	Pärsti Pansionaat	Heino Mängli	27.07.1955	Mustivere küla
Toomas Orumaa	23.07.1945	Turva küla	Olev Peets	27.07.1955	Päri küla
65			Laine Arak	29.07.1955	Peetrimõisa küla
Aili Raiesmaa	2.07.1950	Viiratsi alevik	Ennu Joosing	30.07.1955	Viisuküla
			Aivo Jürisaar	31.07.1955	Viiratsi alevik

Õnnitleme augustikuu sünnipäevalapsi!

99			Jaan Jakobson	16.08.1940	Viiratsi alevik
Jekaterina Sparre	10.08.1916	Aindu küla	Silvi Pärt	26.08.1940	Mäeltküla
98			Ants Vilipõld	30.08.1940	Viiratsi alevik
Natalia Peterson	29.08.1917	Mustapali küla	70		
94			Vladimir Matson	1.08.1945	Ramsi alevik
Herta Tammepõld	23.08.1921	Mustivere küla	Laine Viidik	3.08.1945	Loime küla
92			Laine Temp	6.08.1945	Paistu küla
Helju Palutaja	18.08.1923	Vanavälja küla	Linda Paakspuu	7.08.1945	Saarepeedi küla
Herta Lepa	27.08.1923	Välgita küla	Jelena Kukk	11.08.1945	Tänassilma küla
85			Olev Teder	11.08.1945	Vardja küla
Galina Metus	13.08.1930	Vanamõisa küla	Arnold Kleemann	12.08.1945	Väike-Kõpu küla
Vassilissa Bobulinskaja	16.08.1930	Viiratsi alevik	Hilja Kuimets	16.08.1945	Heimtali küla
Vladimir Trippel	18.08.1930	Jõeküla	Aleksander Sepp	17.08.1945	Vardi küla
Evald Erm	22.08.1930	Saarepeedi küla	Tõnu Roosimägi	27.08.1945	Kiisa küla
Anna-Marie Särk	26.08.1930	Tobraselja küla	Vaiki leola	28.08.1945	Hendrikumõisa küla
Linda Lohu	29.08.1930	Viiratsi alevik	Heli Liblikmaa	28.08.1945	Ramsi alevik
80			Lea Pantalon	29.08.1945	Ramsi alevik
Vassili Džerepa	1.08.1935	Paistu küla	Avo Kukk	29.08.1945	Tänassilma küla
Jaan Andrejanov	1.08.1935	Mustapali küla	Liilian Kärner	31.08.1945	Loodi küla
Jaan Tomson	4.08.1935	Pulleritsu küla	65		
Aino Helemäe	4.08.1935	Ramsi alevik	Ants Osi	2.08.1950	Viiratsi alevik
Vilma Lill	5.08.1935	Karula küla	Vambola Paris	3.08.1950	Vardja küla
Linda Tamm	13.08.1935	Viiratsi alevik	Ilse Raudsepp	3.08.1950	Ramsi alevik
Aime Hüva	14.08.1935	Sultsi küla	Volli Mardla	13.08.1950	Viisuküla
Vello Korts	15.08.1935	Pinska küla	Helme Kuum	22.08.1950	Uusna küla
Elvi Puude	17.08.1935	Võistre küla	Galina Lemvald	25.08.1950	Viiratsi alevik
Viktor Koit	22.08.1935	Päri küla	Sulev Liiva	28.08.1950	Saarepeedi küla
Olga Voll	30.08.1935	Pulleritsu küla	August Piirak	29.08.1950	Vardja küla
75			60		
Ene Kivirist	2.08.1940	Viiratsi alevik	Õnne Paju	7.08.1955	Pinska küla
Helve Rattasep	6.08.1940	Ramsi alevik	Villiam Aarela	15.08.1955	Ramsi alevik
Heino Juhkam	7.08.1940	Viiratsi alevik	Evi Johanson	19.08.1955	Vardi küla
Reet Lipp	10.08.1940	Ramsi alevik	Praskovja Kiivikas	20.08.1955	Peetrimõisa küla
Imbi-Sirje Torm	13.08.1940	Päri küla	Tatjana Rahu	22.08.1955	Vana-Võidu küla
Maret Oksa	15.08.1940	Pinska küla	Arvo Kuusik	26.08.1955	Holstre küla
Maimu Kadaja	15.08.1940	Leemeti küla	Maia Ental	29.08.1955	Ramsi alevik
Mihkel Jakobson	16.08.1940	Vasara küla	Urve Väli	30.08.1955	Aidu küla
			Mare Kiilaspea	30.08.1955	Kassi küla